Nr. 67 (91)
Viljandis,
laupäeval, 17. juunil 1933.

★

Ilmub Sakala Kirjastusühingu väljaandel neli korda nädalas: teisipäeval, neljapäeval, laupäeval ja pühapäeval, kusjuures pühapäevane number kannab nime „Sakala Pühapäev" („Pühapäev").

Hinnata kaasandeks: „Sakala" tähtraamat, rebitav seinakalender, kokkuköidetav jutulisa, piltidega ilustatud nädalaleht „Sõnapilt" ning pooleaasta ja pikama-aja tellijaile põllutööajakiri „Uus Talu".

Aadress „SAKALA", Viljandis.

Sakala

ASUTANUD C. R. JAKOBSON A. 1878.
Päätoimetaja KAAREL BAARS, vannutatud advokaat.

ÜKSIKNUMBER 5 SENTI.

Tellimise hind: a) 4 korda nädalas (pooleaasta ja pikema-aja tellijaile „Uus Talu" kaasas): 1 kuu 70 s., 2 k. 140 s., 3 k. 2 kr., 6 k. 4 kr., 12 k. 8 kr.; b) 3 korda nädalas (ilma pühapäevase numbrita ja „Uus Taluta"): 1 k. 60 s., 2 k. 120 s., 3 k. 160 s., 6 k. 310 s., 12 k. 610 s.; c) Läti - ja Leedumaale 50% ja mujale välismaale 100% kallim. Aadressi muutmine 25 senti.

Kuulutuste hind: kuulutusküljel — 5 snt., 1-sel lhk. — 10 snt., tekstis kuulutusekirjaga — 12 snt., tekstis tekstikirjaga või eriliste tingimustega paigutamise suhtes— 15 s. iga mm ühel veerul. Välismaalised 100% kallimad, värvilised kokkuleppel.

TALITUS asub Viljandis, Lossi tn. 22, Sakala Panga majas, alumisel korral. Avatud äripäeviti kella 8 — 17, lehe ilmumise eelõhtutel ka kella 19 — 20-ni. Telefon 2-31, postkaat 32, pangaarve Sakala Pangas, Viljandis. Talitus õiendab „Sakala" äriasju: võtab vastu tellimisi ja kuulutusi, müüb üksiknumbreid ning korraldab lehe väljasaatmist tellijaile. Kuulutusi ilmuvasse numbrisse võetakse vastu lehe ilmumise eelpäevadel ainult kuni kella 13-ni, järgmisse numbrisse ja teistel päevadel aga talituse lahtiolekul.

TOIMETUS asub Viljandis, Lossi tän. 22, Sakala Panga majas, II korral. Kõnetunnid kella 10—12. Telefonid: üldine 31, trükikojas 2-31, päätoimetaja kabinett 3 ja korter 97, toimetaja Aleks. Looritsa kabinett 2-31 ja korter 2-51. Käsikirjad tulevad kirjutada tindiga või kirjutusmasinal selgelt ja puhtalt paberi ühele küljele, igal kirjutisel autori allkiri kirjutatud iga artikli ülemisele äärele. Tarvitamata käsikirju alal ei hoita, juurdemaksuga kirju postilt välja ei osteta ja nimeta kirju ei kasutata.

Käesolevaga teatame Viljandi linna ja maakonna austatud kinnitusvõtjaile, et meie oma seltsi

oleme nimetanud pääesindajaks Viljandis

h-ra A. H. Kõrv'i

asukohaga Oru tän. nr. 2, telefon 2-80.

Kinnitus-Aktsia-Selts „Turis'e" juhatus

Kinnitus-Aktsia-Selts „Turis"

Juhatuse asukoht Tallinnas, Mundi tän. 3, telefon 433-85.

Toimetab: tule-, murdvarguse-, veo- ja klaasikindlustusi soodsatel tingimistel.

Soliidne edasikinnitus! Täpne asjaajamine! Kiire kahjude likvideerimine!

Pääesindaja Viljandis A. H. Kõrv, Oru tän. 2, telefon 2-80

Kummaline! Põnev! Ainulaadne!

FRIEDA SELG

„KAHEPAIKNE"

Nii on uue, algupärase romaani nimi, mis pärast 1. juulit hakkab ilmuma „Sakala Pühapäeva" pildilehes „Sõnapilt".

See on

romaan ISASEST TÜDRUKUST,

looduse vääratusest tekkinud hermofrodiidist, kes näiliselt on naine, kuid tõeliselt evib ka meessoo-tunnused.

Tolle meestüdruku traagikal, kahest erinevast sugupoolest koosneva inimhinge kannatustel ning kirgedel baseerubki romaani „Kahepaikse" kummaline ja kohati õudnegi sündmustik, mis oma põnevusega ning ainulaadsusega paelub kindlasti iga lugeja.

Sisust: „Kahepaikne" — meieri tütar Selma — pole tavalisi plikasid, ta on ühtlasi ka poiss, kuigi mehevaist temas on surutud tahaplaanile. Selma ent pelgab oma mehekalduvusi, ta tahab siiski olla vaid naine. Ta armubki, kuid siis ärkab temas mees — mees kõige oma jõhkrusega. Seisukord areneb katastroofini — kuni ühel tormisel sügisööl juhtub roim. . .

Jälgige romaani

algusest lõpuni „Sakala Pühapäevas"

Hädaabitööde summad kuiwawad kokku

Avalikkude tööde korraldamise rahaline aruanne läinud hooaja kohta

TÖÖTUTE PÄEVAPALK OLI LIIALT KÕRGE

Teedeministeeriumi kokkuwõtete järele on awalikkude tööde korraldamisel 1932./33. aasta hooajal kulutatud märksa suuremaid summasid tööpuudusе wastu wõitlemiseks, kui waremalel aastatel. Töötute toetamiseks kulutati riigi eelarwe summadest ja tööpuduse fondist kokku ümmarguselt 2.730.000 krooni. Sellest summast langes fondi arwele ümmarguselt 400.000 krooni kuus. Kuna küüsliste isikute erimaksu ei laekunud esimestel kuudel wajalisel määral, siis anti awalikkude tööde korraldamiseks awansside näol 236.400 krooni ja riigi kohustuskirjade näol 337.750 krooni.

Erimaksu eelarwe koostati 15 kuuks, s. o. 1. jaanuarist käesolewast aastast kuni 1. aprillini 1934. a. 4.750.000 krooni suuruses. Sellest summast peab minema tööpuduse wastu wõitlemiseks 3 miljonit krooni. Tegelikult on aga olukord hoopis teisiti. Nimelt tulewad sellest summast katta awansid ja kohustuskirjad, pääle selle ei laekn erimaks sellisel määral, nagu waremini arwestati. Iga kuu jääb puudu umbes 17 protsenti eelarwes ettenähtud summast. Seega wõiks jääda eelseiswaks talweks awalikkude tööde korraldamiseks erimaksu arwel ainult kuni 600.000 krooni. See summa on mitu korda wäikesem möödunud talwel kulutatud summast.

Riigi Statistika keskbüroo andmetel on suurtööstustes ja keskmistes tööliste arw wõrreldes endiste aastatega pea stabiilne. Suurtööstuses oli 1932./33. aasta tööpuduse hooajal küll wähem tööl 226 töölist kui eelmisel aastal, kuid keskmistes 585 töölise wõrra koguni suurem. Sellest nähtub, et tööliste arw on umbes 350 wõrra kaswanud.

Et aga ka töötute arw järjest näitab kohutawat tõusu, siis pannakse seda päämiselt maalt linnawalgunute arwele. Tööta tööliste arwu kaswamise põhjuseks peetakse weel asjolu, et hädaabitöödel makseti töölistele märksa kõrgemat palka, kui wabal kokkuleppel keegi oleks saanud. Ka põllutöölised katsusid endid tööpõllil registreerida, lootes paremaid palku.

Majanduselu ülewaade Tartumaalt

Lõuna-Eesti pangaasjandusel pole viga, kuna tööstus ja kaubandus põdevat rasket haigust

TÖÖTUD SAAVAD SAATUSLIKUKS ERATÖÖSTUSELE

Kaubandus-tööstuskoja Tartu osakond on teinud kokkuwõtte oma ümbruskonna panganduse, tööstuse ja kaubanduse üle, et saada ülewaadet meie rahwamajandusest tähendatud rajoonis.

Mis puudub panganduse, siis kokkuwõtte järele pankade seisukord ei ole sugugi halb. Suuremaid wapustusi ei toonud laenuprotsentide alandamine, kuna märksa halwemini juba mõjusid jutud kroonikursi allaminemisest. Kuid siingi paistab asi aina paranewat. Protesteeritud wekslite arw on wõrreldes eelmise aastaga wähenenud tunduwalt. Nähtawasti enam ei müüda ega produtseerita wõlgu niipalju, kui seda tehti waremini. Äritehingud on wastawalt sellele wähenenud ka arwult. Pankades annab ennast kohati tunda kapitalipuudus, mille tõttu pole saadud rahuldada pikemaajaliste laenude soowijaid, lühiajaliste laenude soowijad on aga kõik leidnud rahulduse. Rõõmustawa nähtena wõib mainida seda, et terwenenud on pankade klientuur. Nüüd on kõik laenuasjad pea eranditult enamwähem kindlad ja elujõulised ettewõtted, kuna alles aasta tagasi pilt selles suhtes oli hoopis teine. Nähtawasti on tekkimas reaalne alus stabiilseks rahwamajanduslikuks tegewuseks. Terwendawalt on pangaasjandusele mõjunud weel pankade äsjane koondamine.

Raskem olukord on juba kindlustusseltsidel. Siin käib sarnane pinew omawaheline wõistlus, et paljud kindlustusseltsid enam lasti omadega ei taha tulla läbi ja sellest tingituna mõned suuremadki kindlustusseltsid on raskustesse sattumas. Wiimasel ajal siiski on tehtud katseid kindlustusseltside omawaheliseks ligindamiseks ja rõõmustawal kombel need katsed näiwad andwat ka tagajärgi.

Mis puutub tööstusse, siis siin on olukord wahest kõige räbalam. Paljud eratööstused on pidanud sulgema oma ukseid ja kogu produktsioon on läinud tagasi 40 protsendi ümber wõrreldes eelmise aastaga. Majanduseriteadlaste arwates siin on rohkesti süüdi meie praegune tööta tööliste olude korraldus. Tööta tööliste antakse niipalju toetusi wõi jälle on ajawiitetöö tasu nii kõrge, et palju tööliisi enam ei taha wiibida eratööstustes ja siit siirduwad minema. Tuleb wälja olukord, mis kõigiti imelik: tööta tööliste arwu suure kaswamisega ometi tööstused tööliste puudusel kiratsewad.

Ka kaubandus wireleb. Wanemates, elujõulisemates ärides on läbikäik langenud kuni 30 pr. ja paljud wähemad ärid on pannud ukseid kinni. Seegi on päämiselt ülaltoodud nähte süü. Nimelt tööstuse kiratsedes ja tööta tööliste seisuse tõttes on märgatawalt wähenenud rahwa ostujõud ja see annab ennast tunda kaubandusele. Paljud ärid on käinud käest kätte, nähe, mis jällegi suuresti halwab rahwakaubandust. Sarnaste ärides krediidiusaldus kaob. Ärid on hakanud endid pantima ja koormama wõlgadega, lootes ainult paremat tulewiku.

Räimede küllus ajab kalurid pankrotti

Hinnad niiwõrt langenud, et räimepüük toob kahju

MEIE RÄIMERANNA TRAAGIKA

Iga kewadel hakkab Pärnust walguma sisemaale waesemehe leiwakõrwast — Pärnu räime, kusjuures räimepüügi hooaeg tõuseb haripunktile mai- ja juunikuudel.

Käesolewal aastal tuleb räimepüügile Pärnu rannas teatawal määral wägiwaldne lõpp. Räime hinnad on niiwõrt langenud, et püük ei tasu end enam, olgu saak kuitahes rohke. Wiimasel ajal makseti kaluritele Pärnu rannas räimede eest 3 senti pang ehk dekaliiter. On arusaadaw, et niisugune hind ei suuda tasa teha mootorpaadi kütte- ja amortisatsiooni kulusidki, rääkimata kalurite töötasust.

Selle tõttu jätsid paljud Pärnu kalurid räimepüügi juba mitme päewa eest, kuigi räimi on merest saada weel külluses. Paljudel koluritel, kes töötasid palgalise tööjõuga, tuleb käesolewal hooajal juurde maksta.

Möödunud aastal püüti Pärnu rannikult räimi 57.369 kwintali, ehk 42 protsendi kogu Eesti räimetoodangust. Tänawune püük arwatakse wähemalt sama suur olewat, kui möödunud aastane.

Käesolewa aastast räimehindade kohutawat langust tuleb kõigepäält seletada halwa müügiorganisatsiooniga, kus lõwiosa räimede päält teeniwad waheltkauplejad ja teiseks tarwitamise langus sõjatulul. Kuid mitte üksi räim ei tasu end enam ära, waid kalapüük üldse. Pärnu rannas maksetakse isegi ahwenakest kõigest 3—4 senti kilo. Nii on kujunenud olukord, et räimede ja teiste kalade küllus Pärnu rannas ajab kalamehed pankrotti.

Põllutöökoja järjekorrallised resolutsioonid

Rukkimonopol alles jätta, teravilja sissevedu keelata, võihinna kindlustamine jne.

RÜNNAK LAENUPROTSENDI ALANDAMISE SUUNAS TEOKSIL

Põllutöökoja üldkoosolekul tuli kõne alla põllutöökoja eelarwe ning mitmed sellega ühenduses olewad küsimused. Nii tõstis J. Hünerson üles küsimuse, kas ei tuleks ajakirja „Põllumajandus" ümber korraldada nii, et see ennast enam tasuks, kuna praegu ajakirjale tuleb liiga palju ligi maksa. Pääle selle on leidnud eelarwekomisjon, et riiklikud toetussummad põllutöökojale olewat kuiwanud kokku ja pidawat astuma samme, et need summad weel enam ei kuiwa. Awaldati ka arwamist, et rahwa seas walitseb arwamine, nagu kulutaks põllutöökoja kesskoht ise ära kogu selle raha, mis koda saab. Koosoleku juhataja Jaan Soots arwas, et koja liikmed peaksid selles suunas rahwa seas tegema selgitustööd.

Kõnelemisi tekkis weel mitmesuguste maanaiste seltside tegelaste ja instruktorite palkade ümber. Mõnelt poolt leiti, et need palgad on kõrged, teiselt poolt jälle awaldati arwamist, et nad just wäga kõrged pole. Wiimati wõeti wastu eelarwe ja kinnitati 477.810 krooni suuruses.

Edasi wõeti wastu rida resolutsioone, millest tähtsamad on esitjoones rukkimonopoli maksmajätmise ja teravilja sisseweo ärakeelamise nõue. Edasi taheti, et wõihinnaks tuleks kindlustada 150 senti kilogramm. Ka arwati, et laenuprotsentide alandamine mõjuks terwendawalt meie rahwamajandusele ja sellepärast otsustati astuda samme, et pangad alandaksid laenuprotsente ja kui nad seda ei tee, siis tulewat otsida seaduslikke teid

Weel otsustati nõuda, et aia- ja puuwilja sissewedu edaspidi ei lubataks, et piimaseadus tuleks kiiremini panna maksma ning hindadekomissari tähelepanu tahetakse juhtida sellele ebaloomulikule nähtele, et meil riidehinnad on ikka weel ebaloomulikult kõrged.

Edasi nõuti weel tsemendihinna alandamist ja terwe rida wähematähtsusega reforme.

Wales'i prints galantse kavalerina

Tantsijanna priljantidega kamm printsi kamina äärel

Kuulus Hispaania tantsijanna Theresina esines hiljuti Londonis Hispaania saatkonnas ühel piduliikul kooswiibimisel oma tantsunumbritega. Tantsimisel Theresinal kukkus kamm maha. Seda nähes Wales'i prints tõusis kohe üles oma leentoolilt ja tõstis osawa liigutusega kammi üles. Tantsijanna jatkas tantsimist ja tema juustest libisesid maha teised kammid. Üldse pudenes maha 6 kammi ja prints noppis üles kõik need kammid. Kui tants oli lõppenud, prints astus tantsijanna juurde ja ulatas talle kammid, öeldes:

„Preili! Kui tantsib selline kunstnik kui teie, siis peaks saalis olema kuus printsi eriti selle jaoks, et noppida teie kammid üles. Kahjuks on täna siin ainult üks prints, ja ma olekgin wäga õnnelik, kui teie lubaksite jätta ühe oma kammidest mulle mälestuseks".

Müüd Wales'i prints hoiab oma korteris kamina äärel Theresina ilusat Hispaania kammi, millel pikad piid ja on kaunistatud priljantidega.

Krooni küsimus vaekausil

Rahvas olevat hääletamise kaudu öelnud, et ei ole rahul riigikogu senise majanduspolitikaga

ÜHINENUD PÕLLUMEHED ON MUUTUNUD ÕIGE KATEGOORILISEKS

Walitsus selgitab oma emissiooniõigusi

Kolmapäewa õhtul pidas ühinenud põllumeeste rühm oma koosolekut, kus on uuesti kõne alla wõetud meie kroonikursi küsimus terwes ulatuses. Selle nõupidamise tulemusena olewat esitatud riigiwanemale ulitmaatum, et walitsus peab kõige kiiremas korras otsustama krooni wäärtuse ümberhindamise küsimuse. See olewat rühma lõplik seisukoht ja sellest rühm ei taganewat mingil tingimusel. Kui walitsus ei peaks neid seisukohti aktsepteerima, siis wiidawat küsimus riigikogu ette. Kuid rühm olewat arwamisel, et ka walitsus neude nõudmistele kroonikursi suhtes wastu tuleb.

Umbes samal ajal ilmus erakonna häälekandjas artikkel, milles öeldakse, et praegune walitsus peaks kiiresti ellu wiima need majandus- ja rahanduskeformid, mida põllumeeste, asunikkude ja wäikemaapidajate ühinenud rühm ning rõhuwam enamus maarahwast nõudnud. Teemant-Pätsu-Järmani majanduspolitilise suunale tuleb otsustawalt lõpp teha ja majanduselus maksma panna need põhimõtted, mis on edu poole wiinud Soome, Taani, Rootsi ja teisi riike, kes on samuti rippuwad wõimsast Briti turust nagu meiegi. Kui walitsuse enamus neis küsimustes ei taha wastu tulla põllumeeste esindajate nõudmistele, siis ei tarwitse waidluste ja wiiwitamise pääle aega raisata, waid tuleb sellest kohe wastawad järeldused teha.

See uus aktsioon on pannud asjasthuwitatud ringkonnad kihama. On pöördud politikategelaste poole, et teada saada, mis nemad asjast arwawad. Need aga ütlewad end asjast mitte midagi teadwat, wõi annawad ebamääraseid ja mittemidagi ütlewaid seletusi. Näiteks wastas majanduspminister P. Kurwits ühe Tallinna lehe sellekohasele küsimusele, et tema ei tea, kas walitsus on saanud mingit ultimaatumi, ega ei tea ka, kas niisuguseid küsimusi ühelt walitsusbloki rühmalt on üldse üles tõstetud.

Hiljuti wabariigi walitsus otsustas moodustada erilise majandusnõukogu ja kinnitada majandusnõukogu liikmeteks kuus isikut: M. Pungi, J. Hünersoni, Th. Pooli, Pikalaenu Panga president P. Sipku, J. Lehtmani ja „Extraktori" direktori Sulgi. Nõukogu on riigi majanduslikes küsimustes nõuandjaks organiteks. Enne kui suuremaid majanduslikke küsimusi otsustada, antakse need majandusnõukogule kaalumiseks ja seisukoha wõtmiseks.

üks Tallinna leht on majandusministrilt teateid pärinud ka majandusnõukogu lähema töökawa suhtes, kuid minister on siis wastanud, et nõukogu pole üldse weel koos olnud. Hiljemini on majandusnõukogu pidanud kinnise koosoleku. Mis sääl arutati, sellest pole awalikkust informeeritud.

Tallinnast kuuldub, et walitsus on käskinud kiires korras selgust muretseda, missuguseid on walitsuse emissiooniõigused, pääle hariliku wahetusraha wäljaandmise õigude.

Lähemad päewad peaks küsimuse tooma lõplikku selgust.

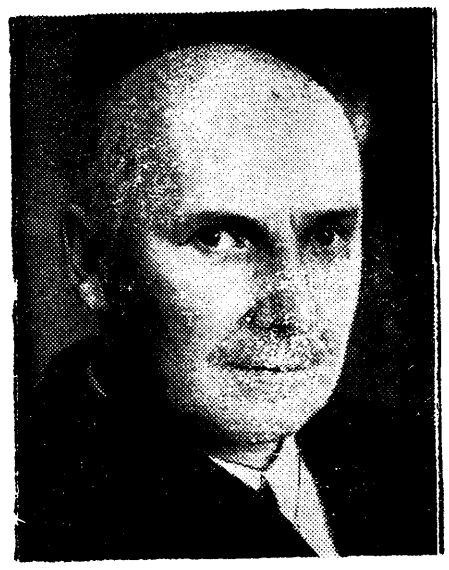

Uus Saksa riigipiiskopp
Uus Saksa riigipiiskopp evangeeliumi kirikus — Friedrich Bodelschvingh.

Maasaamisel jääb alles pensioniõigus

Põllutööministri sellekohane parandusmäärus vabariigi valitsuses kinnitamisel

PENSIONIST TASUTAKSE RENTI JA VÄLJAOSTUMAKSU

Põllutööministri poolt esitati wabariigi walitsusele kinnitamiseks riigi- ja autasumaade põliseks tarwitamiseks ja omandamiseks andmise seaduse elluwiimise määruse täienduse. Selles määruse täienduses on parandus, mille alusel wabadussõjas wigastada saanud wähemalt 40 protf. töö-jõu kaotamisega isikutel wõi langenud sõdurite perekonnaliikmetel jääb pensionisaamise õigus püsima ka neil juhtudel, kui wigastatud sõdurid wõi wabadussõjas langenute perekonnaliikmed on saanud wõi edaspidi saawad kasutamiseks uudismaakrundi wõi ehituskrundi elu-aseme kohana. Nus kord näeb aga ette tingimuse, et maakasutajad neil juhtudel maa eest tasuwad seadusliku rendi ja koha wäljaostumaksu.

ühenduses sellega on täiendatud riigi- ja autasumaade põliseks tarwitamiseks ja omandiseks andmise seaduste elluwiimise määrust sellekohase lõikega.

Senini wigastatud sõdurid, kes saanud maad, palusid pensionisaamise õiguse alaljätmist, et siis nendest pensionisummadest maksta riigile renti ja ühtlasi tasuda ka maa wäljaostumaksu. Maa saamisel, sääljuures aga pensioniõiguse äralangemisel, on paljud isikud, kellel õigus uudismaad saada, sellest aga loobunud. Põllutööministeerium peab aga soowitawaks, et wõimalikult rohkem inimesi olekšid warustatud maaga ning walitseb ka arwamine, et pensioni ärajäämine täies ulatuses polnud ka õiglane.

Danzigi president?
Danzigi vabariigi rahvussotsialistide juht dr. Rauschning, kes arvatavasti saab Danzigi presidendiks.

Missugusest põllumeeste kongressist osa võtta?

Valgamaa põllumeeste esituse üleskutse kõigile põllumeeste kogudele

üleriiklik põllumeeste esituse juhatus, mis waliti 6. mail s. a. samal koosolekul, kus otsustati ühine põllumeeste erakond lõhkuda, on otsustanud Tallina kokku kutsuda 18. juunil s. a. „üleriikliku Põllumeeste kongressi". Sellekohane teade ilmus 10. juunil „Kajas". Walgamaa põllumeeste seisukoht on, et 6. mai täiskogu ei olnud mitte seadusepärane, kuna säält osa wõtma ei kutsutud kõigi maakondade esindajaid, osa wõtsid aga sellest kõik erakona juhtidest äraripputwad tapamajade ja pankade direktorid, maawalitsuste esimehed ja liikmed, palgalised instruktorid jne., kes loomulikult ei wõinud ja ei tohtinud erakonna kõrgetele juhtidele leiwaküsimuse tõttu wastu hääletada ega waielda.

Nüüd see üleriikliku esituse juhatus, mille koosseis ei kajasta sugugi maarahwa meeleolu, on asunud toimima weel suuremat lawastust maahääle wõltsimiseks. Selleks, et kongress tuleks sõnakuulelik ja ei hakkaks seniste juhtide politikat kritiseerima, on kõik abinõud käsile wõetud.

üle maa on palgaliste agitaatorite poolt üksikute seniste kogude tegelaste kallal tehtud kihutustööd igasuguste wõtetega. Ja kongressile tahetakse kutsuda ainult neid kogusid, kelle saadikute kohta on teada, et nad, kas on küllalt sõnakuulelikud wõi ei julge üldse häält tõsta. Teistele, kus 17-mehelise riigikogu rühma ühise põllumeeste erakonna lõhkumise taktika, nende koostöö sotsialistidega, nende põllumajandusele ja kogu rahwamajandusele kahjulik majanduspolitika, on leidnud arwustust, kutset üldse ei saadeta. Walgamaa põllumeeste esituse juhatusele ei saadeta ka kutset, kuna alles nädalapäewad tagasi Walgamaa põllumeeste esituse täiskogu hukka mõistis 17-mehelise riigikogu rühma ja üleriikliku põllumeeste esituse juhatuse tegewuse.

Teiseks on kongress kokku kutsutud nii kiirelt, et põllumeeste kogudel puudub kohapääl aeg ja wõimalus seisukohta wõtta erakona tegewuse kohta. See kiirus on sihilik ja ennenägemata sarnaste kongresside kokku kutsumisel ja selle tagajärg on, et need saadikud, kes sinna kokku lähewad, ei saa rääkida põllumeeste kogu nimel, waid ainult enese nimel. Ja kui meie teame, et sinna kutsutakse ainult omameelseid mehi, kes selleks eriti on ette walmistatud isiklikku kihutustöö läbi, siis ei wõi siin muuga tegemist olla, kui osawa lawastuse ja maahääle wõltsimise katsega.

ühise põllumeeste erakona poolt kutsutakse kokku ühine põllumeeste kongress 24. juuniks, kuhu on kutsutud k õ i k põllumeeste kogud üle riigi ilma wahet tegemata ja ka noorpõllumeeste esindajad nii, nagu see oli 1932. aastal 1. märtsil.

Walgamaa põllumeeste esituse juhatus, kui ainuke üksmeelne põllumeeste kogude maakondlik organisatsioon, on kogu aeg töötanud 7. üleriiklise põllumeeste kogude kongressi otsuste alusel ühise põllumeeste erakonna asjus. Meie leiame, et ei ole ühtegi põhjust selleks, et 1932. a. nii suure waimustusega loodud ühine erakond lõhutud peaks saama. Kui on olnud lahkuminekuid ühise erakonna riigikogu rühmas ja see rühm on lõhki läinud, siis niisuguseid lahkuminekuid ei tohi olla põllumeeste peres ja Walgamaa põllumehed on sarnased lahkhelide külwajad hukka mõistnud.

Ka 18. juuni „kongress" on sellisena lahkhelide jüwendamiseks mõeldud. Meie hoiatame tõsiseid põllumehi lõhkumast ühist põllumeeste peret, sest kõigile on selge, et ainult üks ja ühine põllumeeste erakond suudab seista mõjuwalt põllumajanduse huwide eest walwel ja riigi majapidamise aluste tarwendamist läbiwiia. Juhtidewahelised lahkuminekud ei tohi olla mõõduandwaks laialisele põllumeeste perele — ja sellepärast Walgamaa põllumeeste esituse juhatus kutsub üles kõiki põllumeeste kogusid üle riigi weel wiimasel minutil järele mõtlema ja loobuma ühise erakonna lõhkumisest ja 18. kp. kongressi lawastusest osawõtmisest. Selle asemel jatkakem 1932. a. 7. üleriiklisel põllumeeste kogude kongressil algatud tööd ja wõtke kõik kui üks mees osa üldisest ja ühisest põllumeeste üleriiklikust kongressist 24. juunil, kuhu on kutsutud kõik põllumeeste politilised organisatsioonid ilma wahet tegemata.

Tulgu ka need, kes seni on arwamisel olnud, et 17 meheline riigikogu rühm õieti on talitanud — põllumehed onnawahel leiawad ikkagi kokkuleppe wõimalused, kuigi juhid tülis on.

Kõik põllumehed tööle ühise erakonna lõhkumise wastu! 24. juuni kongress on selleks põhjapanewa tähtsusega.

Põllumehelikkude terwitustega

Walgamaa Põllumeeste Esituse Juhatus.

Walgas, 13. juunil 1933. a.

Iluduskuningganna nõuab kohtult õigust

„Miss Prantsusmaa 1928. a." veeti sisse kino-ettevõtte poolt

Iluduskuningannad, niipea kui nad on saanud kätte oma paljutõotawa tiitli, saawad kohe kinoettewõtete erilise tähelepanu osaliseks. Prantsusmaal kinoettewõtted harilikult pakuwad üksteist üle meelitawate lubadustega. See tähelepanu langes osaks ka Raymonda Alenile, kes on „miss Prantsusmaa 1928. a." üks suurem kinoettewõte pakkus missile angazhementi ja lubas talle esinemiste eest 50.000 franki aastas. Rõõmuga kirjutas miss lepingule alla.

Warsti aga saabus missile ettewõttelt teadanne, milles kahetsusega mainitakse, et „ettenägemata ja neist mitteripputwatel asjaoludel" peatwad nad kahjuks lepingu üles ütlema. Missil oli saada lepingu järele ettewõttelt weel 26.000 franki, kuid selle maksmisest ei olnud teadaandes juttugi.

Et waene „miss" seda summat ettewõtte kasutusse ei tahtnud jätta, päälegi kus temale leping oli põhjendamatult üles öeldud, siis pöördus ta ühe tuntuma adwokaadi poole ja alustas nõudmist

IDA-EESTI LEEKIDES

Suured metsapõlemised kuues kohas korraga

Waknarwa rajoonis hakkas korraga riigi- ja eramets põlema kuuest kohast. Kuiwa ilma tõttu leegid lewisid õige kiiresti ja ähwardasid isegi piiriwalwe kordonihooneid. Kiires korras alarmeeriti kaitsewäe osad, piiriwalwe ja kohapäälsed tuletõrjujad. Pärast ööpäewa kestnud wäsitwaat tööd läks korda leekide lewimist tõkestada. Tuli häwitas 50—60 ha metsa.

Tuli sai alguse talupidajate hooletusest. Nimelt olid talunikud teinud metsas uudismaad ja põletanud risu ning kände. Kuum ilm ja purukuiw muld andsid aga tule kiiresti edasi kuusemetsa.

Suur metsapõlemine Küsal

Teisipäewal süttus põlema teadmata põhjusel Kiisa raudteejaama läheduses olew männik. Kuiwa ja tuulise ilma tõttu lewis tuli kohutawa kiirusega ja warsti oli ruutkilomeetri suurune metsamaaala leekides. Tulehädaohtu sattusid ka Kiisa jaam ja kuus talu.

Kiiresti alarmeeriti kohale sõjawäeosi, tuletõrjujaid ja ka kohalikke elanikke. Neljasajapääline inimhulk pingutas jõudu seitse tundi ühtejärgi, enne kui tulele suudeti panna piir. Wiimaks suudeti tulehädaoht kõrwaldada ning jaamahoone kui ka talumajad jäid tulest puutumata.

Verine mees maanteel

Neljapäewa hommikul toodi Tallinna keskhaiglasse Turhala wallast, Nõmme külast päritolew 32-aastane Rudolf Reisi, kellel olid parennas õlas ja rinnus pussihaawad. Haawatu seletuse järele napsutanud ta eelmisel õhtul Liiwa kõrtsis tundmata meestega. Kui nad hiljemini kõrtsist lahkunud, tunnud ta, kui keegi talle hakanud pussiga hoope jagama. Järgmisel hommikul leidnud ta end kõrtsi lähedal maantee ääres lamamas. Pussitajad on kindlaks tegemata.

Kastrozza suremas

Soomes sai autoõnnetusel raskesti wigastada Eesti kodanik Krasting, terwes maailmas laialttuntud mustakunstimees San Martino de Kastrozza. Ta oli ühes teiste artistidega teel Waasast Turusse, kui auto sõitis kraawi. Teised kaassõitjad pääsesid wähemate wigastustega, de Kastrozza toimetati aga rawilasse wäheste elumärkidega.

Sam Martino de Kastrozza on lätlane, kuid pea kogu oma elu on ta weetnud Eestis, kus ta waremini oli Wõrus kellasepaks. Hiljemini ta abiellus eestitariga ja algas kui mustakunstnik ringreisi kogu maailmas. Ta seletas awalikult, et tema ei nõin midagi, waid teeb kõik „sõrmeosawusega", waatamata sellele aga palju tema trikke on weel tänapäewgi awastamatud ning saladusekatte all.

Vanake jäi auto alla

Pühapäewal jäi auto alla ja sai surmawalt wigastada Martna wallas elaw 75-aastane Henrik Pilliroog. Mees oli Martna wallas Oonga küla kohal sammumas palwemaja koosolekule, kui talle auto otsa sõitis. Wanake oli auto signaali kuuldes just sõidukile hüpanud ette. Teisalt teatatakse weel, et ka autojuht olnud onna ametis alles wilumatu.

POLEV VAGUN REISIJATERONGIS

Tulekahju liikuwal rongil Sigaste ja Kil.-Nõmme jaamade wahel

Keskpäewa ajal kella weerand 10 ajal läks Sigaste ja Kilingi-Nõmme jaamade wahel põlema üks kitsarööpalise raudtee korwwagun puudega reisijaterongis. Tuli algas weduri sädemetest. Süttimine sündis mitu kilomeetrit Kilingi-Nõmmest eemal. Põlema läinud wagun oli rongi eesotsas kuues, kuna tagapool olid reisijatewagunid.

Kuna põlewat wagunit ei saadud katsetest hoolimata kustutada ega ka teele maha jätta, siis kihutas weduri temaga Kilingi-Nõmme jaama sisse. Suurem osa reisijaist ei teadnudki, et rong keskelt põles. Jaama jõudes, selgus, et korwwagunis oli tuli häwitanud 3 kantmeetrit puid ja rikkunud waguni seinad. Kahju suurus pole esialgu kindlaks tehtud, kuid loodetawasti ei ole see wäga suur. Kil.-Nõmme jaamas haagiti wagun rongi koosseisust wälja ja kustutati tuli ära. Tulekahju tõttu jäi rong hiljaks 20 minutit.

LAULUPEORAHAD LIIKVELE

10. üldlaulupeo mälestusrahadena läseb riigi rahapada 20. juunil liikwele 350.000 ühekrooniit hõbedast raha liikwele. Rahad on suuremas osas juba walmis ja nad antakse riigikassale käesolewa nädala lõpul üle.

1-krooniste hõberahade loömiseks kasutatakse samasugust hõbedasegu, millest walmistati 2-kroonised hõberahad. Suuruselt wastawad rahad liikwelt ära korjatud 10-margalistele. Mälestusrahade esiküljel on pääle „1 krooni" weel kannel ja selles ladina kümme ja sõnad „üldlaulupidu 1869—1933". Tagaküljel on kaunistuseks lauliilawa reljeef. Serwad on hambulised. Arwatakse, et laulupeo mälestusrahad kiiresti liikwelt kaowad, nagu see sündis ülikooli rahadega.

KILOMEETER-SÕIDUKAARDID RAUDTEEL

Alates 15. juunist seatakse raudteel uus liik sõidupileteid sisse, nimelt lastakse müügile kilometer ringsõidukaardid.

Neid pileteid on kahte liiki, ühed on makstwad sõiduks 1000 km ja teised 1500 km kauguse pääle. Sõita wõib iga piletiga kuni 30 korda, kusjuures sõidu üldkaugus kokku ei tohi ületada piletil näidatud kilomeetrite arwu; need piletid on makstwad 2 kuud ja hinnaks on: 1000 km pääle 3. klassis — 15 kr. ja 2. klassis — 22,50 krooni. 1500 km pääle 3. klassis — 20 kr. ja 2. klassis — 30 kr.

Enne sõidu alustamist peab reisija igakord piletikassas kilomeeterkaardi ette näitma, kus ära märgitakse sõidu sihtjaam, kuhu reisija sõita soowib.

GOEBBELS AIMAB JÄRELE NAPOLEONI

Pühapäewal korraldati Berliinis „rahwussotsialistliku noorsoo rühmade" demonstratsioon, millest osa wõttis umbes 50.000 last. Goebbels pidas suure kõne, mil tuletas meelde Napoleoni sõnu, et iga sõduri ranitsas on peidetud marshali kepp. Goebbelsi sõnade järele on rahwussotsialistidel kogu lootus noorsoo pääl.

ALLVEELAEVA OSTMISEKS 1200 KROONI

1. diwiisi suurtükiwäe grupi ohwitseride ja üleajateenijate kogu tegi otsuseks annetada allweelaewa ehitamiseks 1200 krooni. See raha saadakse summast, mis on kogutud wäeosa 15. aasta juubelipidustuste puhul.

REKLAAM-KORSO LAULUPEO AJAL

Nagu selgub, korraldab ETA laulupeo kolmandal päewal, pühapäewal, 25. juunil kell 10 homm. suurejoonelise reklaamrongikäigu Tallinnas. Sellega tahetakse kümnetele tuhandetele ,kes laulupeoks tulewad kokku Tallinna, tutwustada koduma tööstusfaadusi Lääne-Euroopa eeskujul. Reklaamrongikäiguks mobliseeritakse päämiselt autod, kuid sellest wõtawad osa ka hobusõidukid ja jalakäijad. Rongikäik liigub risti-põiki läbi linna ja see demonstratsioon kestab 5 tundi. Pühapäewa enne lõunat on laulupeo puhul ainuke waba aeg, kus suuremaid sündmusi laulupeo kawas ei ole. Seega awaneb rahwal wõimalus jälgida seda omapärast reklaam — korsot.

TSOORUS KEELATI USUÕPETUS

Tsooru-Kõrgepalu wallawolikogu tegi otsuse, millega keelatakse kategooriliselt walla algkoolides usuõpetuse õpetamine. Isegi waimulikke jutlusi ja palwetunde ei luba wallawolikogu koolimaja ruumides pidada. Wõru maawalitsus ei kinnitanud farnast otsust ja andis selle wallawolikogule ümberotsustamiseks tagasi. Kuid waatamata sellele jäi wallawolikogu kindlaks oma endisele seisukohale.

Rõuge kirikuõpetaja ja osa Tsooru lastewanemaid kogunud nüüd palwekirjale allkirju ning tahawad pöörduda haridusministeeriumi poole, et koolides saaks jälle õpetada usuõpetust.

Väeti lapse väljakäigukohas

Kolmapäewa öösel jättis Tartu jaama wäljakäigukohta keegi tundmata naisterahwas oma wäikese sülelapse ühes kirjaga, milles lapsele palub nimeks panna Ilse ja ta saata naistekliinikusse, kust ta hiljemini edasi toimetatawat rinnalaste-kodusse. Kriminaalpolitsei asus lapse ema otsima.

Raske atendaat Kreeka diplomaadi vastu
Endine Kreeka ministerpresident Venizelos oma abikaasaga. Nende pääle lasti Ateenas ühest autost 40 revolvrikuuli. Proua Venizelos sai raskesti haavata, kaasasõitev adjutant sai surma, kuna Venizelos ise pääses kergete kriimustustega.

TOOMPÄÄ TUULTE PÖÖRISES

Kogupöllumehed topiwad endid kaela

Wiimased teated könelewad, et Toompääl walitsewad endiselt risttuulte pöörised. Kuna rahwahääletuse tulemustega kõik senised kawatsused ja wäljawaated purunesid, siis on hakatud nüüd uusi kombinatsioone leiutama. On tulnud ilmsiks manöötwrid rühmade ümbermoodustamise alal. Juhul, kui riigikogu peaks minema laiali ja uued walimised wäljakuulutatama, tahtwat wabadusõõjalased ilma et järgmise rahwahääletuse tagajärgi ära ootaksid, igal juhul walimisael wälja minna. Samal ajal kuulub, et wanapöllumehed tahawad endid kuulutada solidaarseteks wabadusõõjalastega.

KERGENDUSI MAADE ÜMBERKLASSITAMISEL

Põllutööminister esitas wabariigi walitsusele wäljaspool linnu ja aleweid asuwate kinniswarade hindamise seaduse muudatused. Nende muudatuste järele saawad põllumehed maade ümberklassitamisel teatawaid soodustusi, kui nende nõudmine on olnud põhjendatud. Asi seisab nimelt selles, et praegu makswa korra kohaselt peawad põllumehed, kui nad soowiwad oma maid lasta ümberhinnata, tasuma 1 kr. hektaarilt või mitte üle 50 krooni kogu maaüksuse eest. Põllutööministeeriumi arwamise järele oleks nimetatud kulude põllumehe kanda jätmine ebaõiglane sel juhul, kui põllumehe palwe ofutub põhjendatuks, s. t. kui ümberhindamisel maaüksuse hind wäheneb. Selles mõttes on põllutööminister esitanud hindamise seaduse muutmise, mille alusel ümberklassitamise kulud maksetakse maaomanikule tagasi, kui maaüksuse hind hindamise tagajärjel wäheneb wähemini 20% wõrra.

KARJAKASVATUSKOOLI ÕPILASTE „STREIK"

Kuremaa karjakaswatuskooli õpilased lahkusid koolist ja ühtlasi saatsid palwekirja haridus-sotsiaalministeriumi, paludes koolijuhataja B. Martini lahkumist. Martinil olewat mitmed puudused. Esiteks tema õpetamiswiis olewat raske, ta tarwitawat õpilaste kohta lubamatuid wäljendusi ja lisaks kõigile olewat toitmine kooli internaadis äärmiselt wilets.

Sama koolijuhatajaga on wastuollu sattunud kogu ümbruskond eesotsas wallawalitsusega. Isegi administratiiwprotsess olewat selle tõttu kerkinud päewakorrale.

TALLINNAS AVATAKSE MAAALUSED KÄIGUD

Tallinna linnawalitsus on otsustanud awada Rootsi kantsi ja Harjumäe alused käigud. Nende käikude awamine toimub juba laulupeo ajaks.

Turismi keskkorraldusele on pandud ette teha sissekäikudele uksed omal kulul ja panna ametisse käikude näitaja teejuht.

KOONDAMISI KOOLIDE ALAL

Wabariigi walitsus otsustas arwates 1. augustist sulgeda Paldiski ühisreaalgümnaasiumi ja Otepää era-ühisgümnaasiumi. Järkjärguliselt suletakse Tallinna linna Saksa tütarlaste humanitaargümnaasium. Klassikomplekte koondada otsustati ka weel Tartu ühis-kommertsgümnaasiumis, Narwa wene gümnaasiumis, Saaremaa ühisgümnaasiumis, Pärnu tütarlaste gümnaasiumis ja Pärnu poeglaste gümnaasiumis, arwates 1. aug. Kooliwõrgust wälja arwata otsustati Tallinna eranaiskutsekool, Kuresaare merekooli juurest ettewalmistusklass, Saksa wähemusrahwuse awalik algkool Walgas, Saksa awalikud algkoolid Wisus ja Wiljandis kinnitada aga ainult ühe klassikomplektilisteks algkoolideks.

SOOME OHVITSERID KÜLLA

Neljapäewal saabus Tallinna Soomest 7 ohwitseri, kes sõitsid külla meie kaitsewäelastele. Ohtul oli kindral Rosta juures külaliste auks eine. Needel tutwunesid külalised linnaga, kaitsewäe staapidega, asutustega jne.

RAUDTEE VEOTARIIFIDE TÕSTMINE

Et järjest kaswawaid puudujääke raudteel katta, on raudteewalitsuse poolt wälja töötatud kaubaweohindade tõstmise kawa, mis tuleb lähemal ajal tariifinõukogus arutusele.

Weohinnad tõusewad kõikidelt kaupadelt, pääle wäikesaadetiste ja mõne liigi kaupade, mille weohind praegustki juba kallis, 2—3 tariifiklassi hinnawahe wõrra.

NOORKOTKASTE ÕPPELAAGR VIIMSIS

Eelolewal juulikuul korraldab noorkotkaste päästaap teise üleriikliku noorte juhtide õppelaagri Wiimsis kindral Laidoneri mõisas. Päästaabi esialgsete kalkulatsioonide järele wõtawad osa õppelaagrist kõik malewad wähemalt 600 esindajaga. Säärasest osawõtjate arwust tingituna korraldatakse õppelaager jamboree alusel, kus iga malewa moodustab omaette laagri oma laagri juhatusega. Laager algab 14. juulil.

Mis saab nüüd edasi?

Üldine arvamine näib kalduvat sinnapoole, et riigikogu peaks minema laiali

KOGUMEHED JA SOTSID NÕUAVAD VALITSUSE KRIISI

Juristide arwamisi riigikogu laialiminekust

Pääle selle kui rahwahääletuse tagajärjed teatawaks said, et riigikogu eelnõu on hiilgawalt läbi kukkunud, kerkis kõigile küsimus teele, et mis nüüd edasi. Rahwuslik keskerakond asus otsekohe seisukohale, et riigikogu peaks minema laiali, kuna rahwas ei usalda enam riigikogu. Selleko-hane ettepanek esitati ka keskerakonna poolt riigikogu juhatusele.

Nüüd on saabunud samasugune ettepanek riigikogu juhatusele ka kehwikutelt. Nemad oma kirjas seletawad, et rahwas on praegusele riigikogule awaldanud umbusaldust ja sellepärast peaks riigikogu oma wolitused maha panema põhiseaduse § 32 *põhjal*.

Põllumeeste-asunikkude rühma arwates peaks riigikogu samuti laiali minema, mitte küll põhiseaduse muutmise ettepaneku läbikukkumise pärast, waid sellepärast, et praeguse riigikoguaegsed walitsused pole tabanud rahwa majanduslikke soowe. Ei ole kahtlust, et nende soowide all mõeldakse kroonikursi ümberhindamist.

Wanapöllumeeste rühm pole weel oma seisukohta awaldanud, kuid paistab, et sääl riigikogu laialiminemist ei pooldata. Sotsialistid on aga täiesti wastu. Riihästi wanapöllumeheid kui ka sotsid soowiwad igal juhul praeguse walitsuse lahkumist, kuna just walitsusel ei olewat usaldust. Wanapöllumeeste häälekandjas öeldakse weel, et rahwahääletusega on awaldatud umbusaldust esijoones praegusele walitsusele ja sellepärast peab J. Tõnissoni walitsus ametist lahkuma. Alles siis hakatagu waatama, mis saab edasi.

Riigikogu esimees K. Einbund on seletanud, et riigikogu laialimineku küsimuse kohta wõtab seisukoha muidugi riigikogu juhatus kõigepäält, kuid enne tuleb ära oodata hääletamistagajärgede ametlik kokkuwõte. Oma isiklikke waatekohti ei ole Einbund otsekohe awaldanud, kuid tema kahtlewast könewiisist wõib siiski järeldada, et ta riigikogu laialiminekut ei poolda.

Mõnelt poolt on awaldatud arwamist, et makswa põhiseaduse järgi ei saawat riigikogu praegu oma wolitusi maha panna. Juristide arwamised on üsna lahkuminewad. Rahwuslikn keskerakonna rühma esimees wann. adw. T. Kalbuse arwates ei tule põhiseadust tõlgitseda nii kitsalt, et elul poleks wõimalust arenemiseks. Prof. Piip arwab, et riigikogu laialiminek on täiesti wõimalik. Kas aga riigikogul sisepolitiliselt just waja on laiali minna, see on hoopis iseküsimus. A. Anderkopp arwab, et kui riigikogu laialiminek riiklikult tarwilik, siis on wõimalik põhiseadusele niisugust tõlgitsust anda, et riigikogu laiali läheks, ilma et see põhiseaduse mõttega kuidagi wastuolus oleks.

Riigikohtu esimees K. Parts on seletanud „Postimehele", et riigikogu laialiminekuks praegu alust ei ole. Riigikogu esitise mittewastuwõtmine ei sisalda weel umbusaldust riigikogule. Põhiseaduse wastane oleks, kui riigikogu enamusega otsustatakse praegusel korral riigikogu laiali saata. Praegusel riigikogul pole mõtet ka taktilistel põhjustel laiali minna. Oodatagu ära ka teise põhiseaduse kawa rahwahääletuse tulemused. Juhul, kui see kawa peaks wastu wõetama, tulewad niikuinii uued walimised, muidu oleks aga üks walimine üsna teise otsas.

Iiri riigipresident Roomas
Iiri riigipresident de Valera (keskel vasakul) külastab ühte fashistlikku sõjalise iseloomuga spordikooli Roomas.

Vihma ei tule niipea

Paljudes kohtades ei ole heina- ja viljasaagiks enam mingisuguseid lootusi

ISLANDI MADALRÕHKKOND SUUNDUS NORRA MERELE

Tartu ilmajaam teatab, et niipea meil wihma loota ei ole. Madalrõhkkond, mis oli Islandilt Balti mere suunas laienemas ja mis tõotas meilegi wihma tuua, on suundunud Norra merele. Kuna Kesk-Euroopa ja osalt ka Wenemaal liiguwad äikese hood, siis wõiks paremal juhul ka meil loota äikesewihma, kuid ka selleks ei olewat palju wäljawaateid. Lähematel päewadel oodatakse, et taewas kattub rünkpilwedega, kusjuures wõiwad tulla ka wäga wäikesed sademed.

Praegu on Eestis keskmiselt 25 kraadi sooja C järele. Wiimase 10 aasta jooksul ei ole meil palju soojemaid ilmu olnud. Ainult mõni aasta tagasi on meil paar korda temperatuur olnud üle 30.

Sooja ja kuiwa ilma tõttu on heinamaad ja põllud täiesti paljad, eriti Põhja-Eestis. Praeguse seisukorra järele arwestades ei ole Petserimaal, Saaremaal, Ida-Harjumaal ja osalt ka Pärnumaal üldse loota mingit saaki.

Avati rahvusvaheline töökonverents

Presidendivalimisel tekkisid lahkhelid töölisgrupis, kuna Saksa töölisi esindas hitlerlane

EESTLANE JUHATAS HÄÄ EDUGA LISAKONVERENTSI

Genfis awati 17. rahwuswaheline töökonwerents, mis aga seekord oma ulatuselt ületas kõik eelmised samalaadilised konwerentsid. Esindajaid on saatnud 48 töö-organisatsiooni liidu liigetriiki ja pääle selle on weel esindatud Egiptus ja Ameerika Ühendriigid.

Wiimase ilmumine konwerentsile oli teatawal määral sensatsioon, kuna Ühendriigid waremini polnud konwerentside tegelikust tööst wõtnud osa. Seekord ta ei saatnud mitte ainult oma esindaja waatlejana, waid Versaille lepingu põhjal lubatud delegatsiooni täies koosseisus: 2 walitsuse esindajat, üks tööliste ja üks tööandjate esindaja. Ameerika esindusele anti kohe erakorraliselt sõna. Ameerika esindaja tähendas, et Ühendriigid tahawad konwerentsi hääks kordaminekuks teha kõik ja loodab, et seekordne osawõtt konwerentsist ei jää ainukeseks. Ühendriikide osawõtt on suureks wõiduks töökonverentsile. Esimene koosolek möödus üksmeeles ja oli piihendatud päämiselt surma läbi lahkunud tööbüroo direktori Albert Thomase mälestamiseks.

Teisel koosolekul aga tekkisid lahkhelid ja nimelt presidendi walimistel. Kandidaadiks seati üles Itaalia delegaat Giuseppe de Michelis. Kohe sellepääle teatas tööliste grupi esindaja, et tööliste grupp hääletab selle kandidaadi wastu. Siis aga tõusis püsti Saksa tööliste esindaja Ley ja tähendas, et 10 miljoni Saksa organiseeritud tööliste nimel ta toetab itaallase kandidatuuri. Leyle karjuti wahele, et tema on Hitleri poolt nimetatud töökomissariks, ega pole seega kellegi tööliste huwide eest wõitleja.

Konwerents otsustas saata märgukirja Londoni ülemaailmlikule majanduskonwerentsile. Märgukiri wõeti wastu pea ühel häälel, erapooletuks jäid ainult üks Inglise ja üks Hollandi esindaja. Siis algas konwerents tööd seitsmes erikomisjonis.

Tänawu peetakse töökonwerentsi tööd eriti rasketks ja tähtsaks, kuna koos on palju nende riikide esindajaid, kes waremini konwerentsidest pole üldse osa wõtnud. Rööbiti töökonwerentsiga peetakse weel tööwahetalituse korraldamise konwerentsi, mille juhatajaks waliti Eesti esindaja Schmidt ja tema abideks ühendriikide delegaat Stead ja Hollandi esindaja Verwey. Sellest konwerentsist wõtsid osa 25 riigi esindajad ja kuna eestlane osutus hääks juhatajaks, wiidi tööd sellel lisakonwerentsil läbi kiiresti.

AMEERIKALE TASUTI OSALISELT SÕJAVÕLGA

Ameerika ühendriikide waraametile pidi laekuma 15. juuniks wõlamaksusid 144 miljonit dollarit. Selle asemel tuli aga tegelikult sisse kõigest 11.154.592 dollarit. Sellest maksis Inglismaa 10 miljonit, Itaalia ühe miljoni, Soome 148.592 dollarit ja Lätimaa 6000 dollarit. Kõik wõlamaksud tasuti hõbedas. Täielikult oma wõlamaksu osa tasus ainult Soome, kuna kõik teised maad tasusid seda waid osaliselt. Weel oodati wõlamaksude tasumist Tshehhoslowakkia ja Rumeenia poolt. Täielikult jätsid wõlamaksu tasumata Prantsusmaa, Belgia, Poola, Jugoslaawia ja Eesti.

ALASTIKULTUURI HARRASTAJAD KAKUMÄEL

Eesti wabakehakultuuri ühingu tegewus, mis awaldus talwel päämiselt meeste ja naiste ühissupluses, on kandunud üle wabasse looduesse. Ühingul on renditud oma krunt Raunamõisa läheda Kakumäel. Nimetatud mäel wiibib nüüd alasti inimesi mehi ja naisi läbisegamini igal õhtupoolel. Kogu seltskond on päikesest põlenud pruunits nagu neegrid. Pääle supluse ja pleekimise harrastawad alastikultuurlased weel jooksu, mänge ja muud sporti. Juulikuus oodatakse külla Saksa alastirahwast.

LINAASJANDUS SÜSTEEMILISELE KORRALDAMISELE

14. juunil peeti Tallinnas lina- ja kanewikaswatajate seltsi awamiskoosolekut. Kuna kõigi teiste põllumajanduse tähtsamate alade edendamiseks waremini juba wastawad eriseltsid tegutsewad, ei olnud lina tarwis seda senini olemas. Praegu aga, kus otsustamisele tulewad linapreemijad wõi riiklik linamonopol, oli ka sarnase linakaswatajate eriorganisatsiooni loomine hädatarwiline. Koosoleku awas rkl. J. Holberg ja põhikirja kandis ette ning selgitas seltsi lähemaid ülesandeid H. Kõiwa. Otsustati üksmeelelt selts ellu kutsuda, et kawakindlale linaasjanduse korraldamisele alus panna.

5-liikmelisse juhatusse waliti Joh. Holberg, esimees; Hans Kõiwa, sekretär; Mihkel Pill, abiesimees; Artur Eckbaum, laekahoidja ja Daniel Poolakes.

Järgmine pääkoosolek otsustati ära pidada Lõuna-Eestis, kas Wõrus wõi Petseris. Põllutöökoja juhatuses oli eelmisel päewal seltsi asutamine ja selle toetamine kõne all, kus otsustati seltsi wõimalust mööda aineliselt toetada, seda enam, et põllutöökojas senini linaasjanduse erialalises hoolitsemises kedagi ametis ei olnud.

RIIGI TULUD APRILLIS JA MAIS

Majandusministeerium on teinud kokkuwõtte riigi tulude laekumise kohta kahe wiimase kuu — *t. o. aprilli ja mai — kohta. Nimetatud kahe kuu* jooksul on laekunud riigi tulusid 9,4 miljonit krooni. Läinud aastal samal ajal olid riigi tulud 11,2 miljonit krooni. Seega tagasiminek umbes 16 protsenti. Tagasiminek on sündinud kõikidel aladel pääle tempelmaksu ja lõiwude.

KUULSAD SPORTLASED EESTISSE

Tulewal kolmapäewal peetawatel staadioni wõistlustel Tallinnas wõistlewad teiste hulgas kaasa odaheite maailmameister ja praegu üks populaarsemaid sportlasi üldse — Matti Järwinen ning jooksumeister Paawo Nurmi.

Matti Järwinen wõistleb esmakordselt meie odakuulusega Gustaw Sulega. Paawo Nurmile on wastaseks Läti kõwa jooksja Bucenieks. Lisaks neile kuulsustele wõistleb arwatawasti weel Soomes elaw eestlane Kalew Kotkas kettaheites ja kõrgushüppes. Kotkas sõidab edasi wõistlema Antwerpeni, Nurmi jääb siia laulupeole, kuna Matti kawatsustest pole weel teada.

POLITILINE ÄSSITUSTÖÖ PETSERIMAAL

Petserimaa wene õpetajate liit pidas hiljuti oma 10-aastase kestwuse juubelit. Aktusel wõttis esimesena sõna wene rahwuslane Gorshkow, kes pidas õieti politilise kõne. Järgmisena esines weel tuntud wene maarahwuslane Bulatom. Kuna kogusee aktus kandis puhtpolitilist maiku, siis lahkus pidustustelt Petserimaa kooliwalitsuse juhataja ilma terwitusi ütlemata. Juhtumist informeeriti haridus-sotsiaalministrit.

FERRARIS NÄLGIB EDASI

Itaalia saatkonna endine sekretär Ferraris, kes keskwanglas alustas näljastreiki ja toimetati wangla haigemajja, jätkab siiamaani nälgimist. Ta nälgib juba 21 päewa ja lubab edasi nälgida, kuni jõutakse arusaamisele, et ta istub süütult wangis. Praegu on Ferrarise termis päris hääs seisukorras.

Sakalamaa elu

Viljandist

RAHUKOGU ISTUNGID

aasta teisel poolel

Wiljandi-Pärnu rahukogu on määranud kindlaks istungite päewad aasta teise poole kohta järgmiselt:

Juulis istub: Wiljandis kriminaalosakond 20. ja 21. ning tsiwiilosakond 20. ja 21. Pärnus — kriminaalosakond 5., 6., 7., 8., 27., 28. ja 29. ning tsiwiilosakond 1., 3., 4., 24., 25. ja 26.

Augustis — Wiljandis kriminaalosakond 10., 11., 30. ja 31. ning tsiwiilosakond 8., 9., 28. ja 29. Pärnus — kriminaalosakond 17., 18. ja 19. ning tsiwiilosakond 14., 15. ja 16.

Septembris — Wiljandis kriminaalosakond 20. ja 21. ning tsiwiilosakond 19., 20., 21., 22., 23., 25., 26., 27. ja 28. Pärnus kriminaalosakond 7., 8., 9., 19., 20., 21., 22., 23., 25., 26., 27. ja 28. ning tsiwiilosakond 4., 5. ja 6.

Oktoobris — Wiljandis kriminaalosakond 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12. ja 31. ning tsiwiilosakond 17., 18., 10., 20., 21., 23., 24., 25. ja 26. Pärnus kriminaalosakond 17., 18., 19., 20., 21., 23., 24., 25. ja 26. ning tsiwiilosakond 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12. ja 31.

Nowembris — Wiljandis kriminaalosakond 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 28., 29. ja 30. ning tsiwiilosakond 14., 15., 16., 17., 18., 20., 21., 22. ja 23 ning tsiwiilosakond 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 28., 29. ja 30.

Detsembris — Wiljandis kriminaalosakond 1., 2., 4., 5., 6., 7. ja tsiwiilosakond 12., 13., 14., 15., 16., 18., 19., 20. ja 21. Pärnus kriminaalosakond 12., 13., 14., 15., 16., 18., 19., 20. ja 21. ning tsiwiilosakond 1., 2., 4., 5., 6. ja 7.

TULETÖRJE PROOVIB HÄIRESIGNAALI

Tuletörjujate häiresignaalil oli juba kaua aega morseseadeldis rikis, nii et häiresignaal undas ühetooniliselt kui wabrikuwile. Linnas asuwad targad käisid aparaati uurimas ja wangutasid pääd, kinnitades, et Eestis ei leidu sääraseid abinõusid, millega aparaati ära parandada. Nüüd aga tuli keegi mees, kes tahtis tööoskuse ametis ära anda mehaaniku kutseeksamit ja seadis häireaparaadi morseseadeldise korda.

Laupäewal õhtupoolel kella 5 ja 6 wahel on tuletörjujate häiresignaali proowimine, nii et kellelgi ei tarwitse ärewust tunda, kui signaali kuuleb.

UUEVESKI BASSEINID VALMIS

Ueweski orgu ehitatawad basseinid said walmis neljapäewa õhtupoolel, nii et wärawad wõidi sulgeda. Kõige ülemine ja suurem bassein, mis on pikk 70—80 meetrit, täitus juba õhtul weega. Esialgu on teadmata, missugusels sääl wesi oma koossseisult kujuneb, kuid uus bassein on wähemalt niiwõrt sügaw, et sääl ei tule karta kontide wastu kiwisid puruks peksmist.

Viljandi linnaarst Leedus

12. juunil s. a. algas Leedu päälinnas Kaunase ülikooli juures 4. Ida-Baltimeremaade taimegeograafide kongress, millest on kutsutud osa wõtma Soome, Eesti, Läti ja Leedu õpetlased. Soomest oli kohale sõitnud 8, Lätist 4 ning Eestist 4 õpetlast ja nimelt: Tartu ülikooli juurest professor dr. Th. Lippmaa ja dr. E. Lepik, siis weel prof. E. Spohr ja Wiljandi linnaarst dr. W. J. Reinthal, ning pääle selle kohapäälsed Leedu õpetlased. Kongress awati ülikooli hoones prof. dr. K. Regeli poolt, isiklikult ütlesid tervitusi Leedu haridusminister ins. Shakenis, ülikooli prorektor prof. Jodele ning dekaan prof. Z. Zemaitis. Kongressi kawas on ette nähtud 3 päewa Kaunases teaduslikkude asutuste linnaga tutwunemiseks ning referaatide ja koosolekute pidamiseks, sellele järgnewad 4 päewa jooksul teaduslikud ekskursioonid Kaunase ligemasse ja kaugemasse ümbrusse ja Leedu mereranda (Klaipeda — Memel). Kongressi esimesel päewal tegid Eesti osawõtjad wisiidi meie Eesti saadikule dr. Lepikule Kaunases ning õhtul oli bankett ohwitseride kesskogu kasiinos.

Päevapiltniku äpardus Uueveskil

Kolmapäewa õhtupoolikul seadis Ueweskil kiirpäewapiltnik oma aparaadi lastebasseini juurde murule üles, minnes ise eemale hulkuma. Sel ajal mängisid poisikesed murul jalgpalli, kusjuures pall põrkas wastu aparaadi jalga. Hoobi mõjul lendas aparaat ümber, kuna päewapiltnik kirudes kohale jooksis ja poisse kõwasti wanduma tukkus. Ta pildus aparaadist päewapildi paberisi iga nelja tuule poole wälja, korjas need hiljemini kokku ,kuid arwas lõpuks siiski, et neist asja ei saa ja wiskas bassein ja murule laiali.

Lõhkuv hobune kesklinnas

Neljapäewa hommikul hakkas Hiire tänawal hobune lõhkuma, tormates puukoormaga tuhatnelja Suurele turule. Ükilist käänakut tehes paiskas hobune wankri ümber, nii et puuhalud üle turu laiali lendasid, kuna wanker tagasi ratastele üles tõusis. Turult jooksis hobune Lossi tänawat mööda Lossimägede juunas. Lossi ja Pika tänawa nurgal õnnestus ühel autojuhil lõhkuwat hobust peatada.

Viljandlased Tallinna võistlema

Tallinna noorseppade juubelilaagrisse, mis algab laulupeo ajal ja kestab paar nädalat, sõidab Wiljandist skaut-nj. malewast umbes 35 poissi. Laager peetakse ilusas Liikati orus Tallinna noorseppade malewa 10. a. juubeli puhul. Sõidetakse autoga 22. juunil, kuna tagasisõit toimub nädala pärast. Kaasa sõidab ühtlasi Sakala malewa esindusmeeskond kergejõustikus, ujumises ja skautsalga wõistluses wõistlema üleriiklikule skautide olümpiaadile 24. ja 25. juunil Kadrioru staadionil ja Pirital.

Jooksutreening seisab

Kuumade ilmadega on wäli ja jooksurajad maagümnaasiumi spordiwäljal kuiwanud kiwikõwaks, kuhu isegi naelkingade teatwad naelad millimeetritki maasse ei tungi. Seetõttu on sunnitud jooksutreeningust praegu täiesti loobuma, kuna kõwal kiwisel ja konarlikul maal jalad alatasa kas lihakserebenemise wõi põrutuse ohus on.

10-minutiline linnavolikogu koosolek

Viis päevakorrapunkti masindati läbi kümne minutiga

ÜKSMEEL, RAHULOLEMINE JA HÄÄKSKIITMINE

Suwine põud kuiwatas kinni kõnewoolu

Kewade tulekuga hakkas kohapäälses kogukonnaelus ikka enam ilmsiks tulema närwide lõtwenemine ja kirgede rahustamine, mis eriti kujukalt awaldub linnawolikogu tegewuses. Kui aga jõudis kõtte kesksuwine palawus, siis olid lõplikult kokku kuiwanud linnaisade kõneojad ja wolikogu koosolekutele laskus waikne jumalarahu.

Kolmapäewane linnawolikogu järjekorraline koosolek näitas, et

wolikogu on küps suwepuhkuseks.

Kadunud olid tawalised sõnawõtmised, piikide murdmised ja juukselkarwa lõhkiajamised, kõikide üle lewines üksmeel, rahulolemine ja hääkskiitmine.

Wolinikke kogunes raekotta ükshaawal. Seekord kasutati kuluaariks raekoja rõdu, millel nauditi raekoja platsil asuwate kastanite õitekulda ja õhtupäikese kullas läikiwat järwe. Nii kadus aeg waikses rahulolus, kuni 5 minutit pääle pool 9-at helises wolikogu juhataja kell, kutsudes wolinikke oma kohuste täitmisele.

4 üksmeelset käetõsmist.

Wolikogu koosoleku seekordseks protokollijaks waliti S. Keerutaja, kes kindlaks tegi, et koos on 20 linnawolinikku ja 2 linnanõunikku. Päewakorra juurde asudes otsustati 1. päewakorrapunktina müüa 4 kodanikule pärriseks nende ehituskrundid. Otsus tehti ühel häälel waidlusteta.

Järgmisena otsustati korteriolude parandamise fondist 100 krooni laenu lubada 5 aastaks Tallinna tänawal nr. 50 elutsewale Maksim Kunsingule. Ettepanek sai poolt 19 ja wastu 2 häält.

Hotell-restorani „Grandi" pidamise luba ümberkirjutamine kindlustusselts „Oma" nimelt Konstantin Ziegeli nimele läks samuti ühel häälel waidlusteta läbi.

Reisneri Stifti palwe nendele toetuse määramiseks eelmiste aastate eeskujul, kusjuures toetussumma on mõeldud kinniswaramaksu ärajätmisena 415 krooni suuruses, kinnitati wolikogu poolt waidlusteta.

5. päewakorrapunkti — linnas asuwate ühingute matmispaikade maksunormide kindlaksmääramine 1933.—1935. aasta pääle, wõeti linnawalitsuse poolt päewakorrast ära. Kuna

sellega päewakord läbi

oli ja läbirääkimiste all keegi sõna ei soowinud, siis lõpetas wolikogu juhataja koosoleku kell kolmweerand 9, nii et koosolek oli kestnud ainult 10 minutit.

Enne raekojast lahkumist kurtsid wolinikud, et kõik olewat liiga äkki lõppenud ja waielda pole saanudki. Ometi olewat wolikogu ainus koht, kus ennast wõimalus on aegajalt wälja puistata.

See koosolek oli wiimane kewadise hooaja jooksul. Juulikuul koosolekut ei ole, waid wolinikud wõiwad rahulikult maitsta suwepuhkust pääle raske tööd rahwa kasude eest wõitlemises.

Juulis suuri spordivõistlusi

Staadioni kordaseadmisel võtavad töödest osa noorseppade sportlased

RUMAL VÕTE TEISE SELTSI TEGEVUSE TAKISTAMISEKS

Sportlik teotsemine sellel suwel ähwardab minna erilisse suurde hoogu, sest jalgpallile lisaneb weel kergejõustik, kuna loodetawasti juba juuli keskpaigu staadioni jooksurajad saawad korda. Ühtlasi tuleb juulis Wiljandis mitu suuremat kergejõustikuwõistlust. Alguse tehakse 8. juulil Tallinna ülEsti meeskonna ja Wiljandi noorseppade meeskonna klubiwõistlusega, kusjuures noorseppade meeskond on ühtlasi meie maakonna esindajaks. Suurem wõistlus tahab aga tulla 16. juulil, mil Tallinna „Kalew" ja Tartu „Kalew" on otsustanud omawahel pidada klubidewahelist wõistlust Wiljandis, et paremust otsustada erapooletul pinnal. On lootust, et siia sõidab wõistlema meie praegune populaarsem odaheitja Gustaw Sule Akadeemilisest Spordiklubist. Seega saab Wiljandi näha tugewa kergejõustiku heitluse. Edasi 28.—30. juulini peetakse Wiljandis Eesti eriwõistlusi kergejõustikus noortele.

Kergejõustiku korraldamise on enda pääle wõtnud Wiljandis noorseppade rühmitus. Kuna Eesti murdmaa eriwõistlused nende korraldusel Wiljandis wiidi läbi ülihästi, nii et korraldus leidis kiitust igalpool, siis nüüd tahetaksegi hakata suuremaid wõistlusi korraldama Wiljandis .

See kõik nõuab aga esijoones staadioni täielist korrasolekut. Ka siin tulewad noorsepad ja spordipoisid appi nõu ja jõuga. Nimelt on noored sportlased nõus üheskoos linna töölistega ehitama staadioni radasid, et asjale anda enam hoogu. Peab ju staadion olema jooksuwalmis juuli keskpaigu.

Mis puutub jalgpallisse, siis laupäewal ja pühapäewal jääb Wiljandi ilma wõistlusteta, kuna spordiselts „Tulewik" pani omalt poolt kinni staadioni, ei toonud aga wõistluseks ühtegi wälismeeskonda ja laskis staadioni wabaks alles wiimasel hetkel, mil ka Jalgpalli Klubil polnud enam wõimalik korraldada wõistlust. Nii ühe seltsi teguwiisi läbi jääb staadion selleks nädalalõpuks sõõti. Et edaspidi sarnaseid nähteid ei korduks, on kawatsusel sisse seadida teataw maks, mida tuleb staadioni korrashoiu fondi maksta seltsil, kes staadioni küll pannud wõistluseks kinni aga siiski seda ei kasuta.

Esmaspäewal saabub Wiljandisse Aleksander Klumberg, kes korraldab siin kergejõustiku lendkursuse. Kõiki sportlasi, kes soowiwad sellest kursusest wõtta osa, oodatakse maakonna gümnaasiumi parki esmaspäewa õhtupoolikul kell 6.

Meeskoori lipp valmis

Täna õhtul lipu vastuvõtmine ja õnnistamine

Rohkem kui kuu aega kestnud töö järele on nüüd Wiljandi Helikunsti Seltsi lipp kunstnik Mageri kawandite järele walminud. Lipu walmistajaks oli Wiljandi linna naiskutsekool, walmistamist juhatas õp. prl. Käsper, tegelikud walmistajad olid prl. Kulbusch ja pr. Laan-Grünberg. Töö on tehtud käsitsi ja annab tunnistust kõrgest oskusest. Materjal on kodumaine.

Lipp on lihtne, kuid wäga nägus. Tema esiküljel on küpskollase põhjaga, millel seltsi sini-mustwalge märk kuldkollaste äärtega ja seltsi nimetus sinisega. Teine külg kujutab enesest Wiljandi linna sini-walget lippu ja on esialgu täiesti tühi, kuna edaspidi sinna ühte nurka tahetakse mahutada weel Wiljandi linna wappi, nii et see lipuküljel jääb täielikult seltsi kodulinna küljeks, märkides ära seltsi päritolu. Lipu ümber on sinistest narmastest äär ja lipu paelad ühes tuttidega on keerutatud lipu põhiwärwidest — küpskollasest, sinisest ja walgest, mis kombinatsioon on suurepäraselt õnnestunud. Üldse lipp jätab wäga erk-rõõmsalt harmoneeruwa mulje.

Lipu juurde kuuluw wars ühes stilisseeritud kandlit kujutawa otsaga on walmistatud Tartus. Wars on poleeritud saarepuust ja kõik metallosad kullatud, nii et ka wars on samas põhitoonis, mis on antud lipu esiküljele.

Täna õhtul toimub lipu pidulik wastuwõtmine ja õnnistamine. Selleks kõik seltsiliikmed on palutud meeskoori harjutusruumi kell ½8 õhtul, kus toimub lipu üleandmine seltsile omawahelisel aktusel, kus laulab meeskoor mõne laulu, muuseas ka esmakordselt Wiljandis seltsi meeskoorile seltsi auliikmelt J. Simmilt loodud „Mulgimaale". Aktuse lõppedes minnakse ühises rongikäigus maakirikusse, kus toimub lipu õnnistamine seltsi auliikme õp. hr. J. Lattiku poolt sellekohasel waimulikul talitusel, millel kaastegewad seltsi meeskoor ja toetajaliikmed prl. E. Lillak (sopran) ning hr. E. Rossman (orel). Kirikusse pääs on wõimaldatud kõigile. Saadawal laululeht wabatahtliku annetuse eest, milledest saadud sissetulek läheb maakiriku oreli uuendamiseks.

Helikunsti Seltsi on wastu wõetud juba üle 50 toetajaliikme. Seltsi juhatus palub tungiwalt neid kõiki osa wõtta lipu wastuwõtmisest ja õnnistamisest, kogudes õhtul kella ½8 ajaks meeskoori harjutusruumidesse Jakobsoni tn. 23, linna 3. algkooli saali. Meeskoori täies wormis palutakse aga ilmuda juba õhtul kella 7 ajal sinnasamasse.

„Estoonia" teatri võõrusetendus „Ugalas"

Erich Ebermayeri ja Franz Cammerlohri komöödia „Sularaha" ettekanne

Wiimastel aastatel on „Estoonia" teatrit harwa nähtud wäljaspool päälinna piire etendusi andmas, waid ainsaks päälinna teatrikultuuri tutwustajaks on olnud Draamastuudio teater. Wiimane on aga sisendanud oma wiimaste ebaküpsete lawastustega niipalju umbusku oma wõimetesse, et selle umbusu alged näisid teatud eelarwamise tekitanud meie kohapäälses teatripublikus ka „Estoonia" teatri wõõrusetenduste wastu, mis on seda arusaadawam, et paljudel pole wõimalusi pidewalt jälgida „Estoonia" teatri tööd ja saawutusi Tallinnas.

Neljapäewa õhtul „Ugalas" ette kantud Erich Ebermayeri ja Franz Cammerlohri komöödia „Sularaha" wõitis „Estoonia" teater aga täielikult publiku, luues elawa kontakti saaliga, mis ettekande lõpul kujunes tormiliseks kiiduawaldukseks.

Komöödia „Sularaha" haarab oma ülesehituselt tänapäewal eriti aktuaalset ala — rahaküsimust, mille nõiawõimu kujutamine on esile toodud suure teatrimeelsusega. „Sularaha" pakkus suuri wõimalusi estoonlastele ja need olid Hanno Kompuse lawastuses täielikult ära kasutatud.

„Sularaha" kandew kolmik oli Erna Willmeri, Aats Lauteri ja Paul Pinna kätes, kes igaüks lõid meeldesõõbiwaid momente mitte üksi rüüpides ja läbimõeldud mängus, waid sedaenam weel paljudes wäikestes detailides, mis lõid meeleolu ja rikastasid niigi elawat ja kaasakiskuwat sündmustikku. Eriti teeneline näitleja Paul Pinna puistas oma suurte kogemuste küllusfariwest sädelewaid pisiasju, mis igaüks omaette pakkusid naudingu. Erna Willmer ja Ants Lauter hoolitsesid, et koomilise elemendi kõrwal oleks küllaldaselt ettekandes ka kunstilist lõbusust, mis komöödia elulähedusele suuresti kaasa mõjus. Üks õnnestumumaid tüüpe „Sularaha" etenduses oli weel Joosep, J. Tõnisoni kujutatuna. Kõrwalosalistest walmistas teatud pettumuse Ed. Tinn juut Meyeri osas. Komöödias öeldakse ta raassikaaslaste poolt „suureks", mis tiitlis pidi wäljenduma kogu ta rahwuslik äriwaim ja rahahimu. Seda ei toonud E. Tinn aga niiwõrt reljeefselt esile, et ta suurus oleks Meyerina üle kaswanud teistest äri-meestest. Sergius Lipp Stahlina, Harry Paris Stanekina ja Ants Jõgi kontrolörina andsid kõik, mis wajalik oli ettekande kordaminekuks.

Waatamata suwisele ajale oli „Sularaha" etendusel publikut küllaldaselt ja kiiduawaldusi palju.

ILMATEATED

Sademeid pole oodata

Loodetaw ilm 17. juunil. Kergest keskmiseni idakaarte tuuli, öösel selgewõitu, päewal tänasest suurem rünkpilwitus, soe, nimetamiswäärt sademeid pole oodata.

Ilmade ülewaade 16. juunil. Islandi madalrõhkkond on süwenedes laienenud Norra merele ja liigub säält Põhja-Skandinaawia poole. Lõuna-Wene nõrk madalrõhkkond püsib paigal. Kõrgerõhkkonnad on tunduwalt kahanenud ja waldawad Lääne-Euroopa, Soome, Põhja- ja Kesk-Wene ning Eesti. Lõuna-Wenes ja Poolas sajab kohati wihma, Kagu-Euroopas walitseb soe ilm. Eestis oli eile 17—27 kr., öösel 6—16 kr. ja täna hommikul 17—22 kr. sooja. Metobs.

Viljandist Valka kriminaalkomissariks

Kriminaalpolitsei wanem assistent S. Kuresson Walka komissariks

Neljapäewal määrati siseministri käsukirjaga Wiljandi kriminaalpolitsei wanem assistent Sergei Kuresson Walga kriminaalkomissariks, alates 25. juunist s. a. Samast kuupäewast alates asub Wiljandi kriminaalkomissari kohale senine Tallinna politiilise politsei komissar August Ingerman. Senine Walga kriminaalkomissar Kirschberg, kes samuti Wiljandist läks Walka komissariks, läheb Pärnusse politiilise politsei komissariks.

Uus Walga kriminaalkomissar Sergei Kuresson on 31 aastat wana. ülikooli õigusteaduskonna lõpetas ta 1928. aastal, saades oma töö „Õiguse allikad Eesti Wabariigis" eest esimese auhinna. Samal aastal astus ta politseikooli kõrgemasse kursusesse ,mille cum laude lõpetas 7 kuu jooksul, asudes Tallinna kriminaalpolitseisse agendi kohale. 1929. aasta oktoobrikuul asus ta Wiljandisse kriminaalpolitsei assistendi ametikohale, saades käesolewa aasta 1. jaanuarist wanemaks assistendiks, millisel kohalt ta nüüd Walka kriminaalkomissariks määrati.

Sergei Kuresson on Wiljandimaalt pärit, sündinud Wastemõisa wallas, Anni talus. Teda tunti kohapääl tasakaaluka ja põhjaliku ametnikuna, kelle kätte usaldati raskemate kuritegude lahendamine.

Suvemuusika Ueweski orus

Publiku soowil korraldatakse suwemuusika kontsert pühapäewal, 18. sk. Ueweski orus algusega kell 3 p. l.

Vargus linnakoguduse surnuaial

Tallinna tänawal nr. 17 elutsew Helene Ring teatas kriminaalpolitseile, et tema matuseplatsilt linna koguduse surnuaialt olewat ära warastatud hauakünka ülestegemise mättaid kokku 3 krooni wäärtuses.

Töötab ilma loata

Linna korstnapühkija Detlow teatas politseile, et keegi linnas elutsew August Siimeri nimeline isik teotsewat linnas korstnapühkijana, ilma et tal wastawat luba oleks. Detlow süüdistab Siimeri linna sundmääruste rikkumises.

Jalgpalli Klubi ja „Tuleviku" kohtamine

B klassi jalgpalli esiwõistluste Kesk-Eesti ringkonna tsüklis on jalgpalli liit määranud esimese kohtamise Wiljandis kohaliku Jalgpalli Klubi ja „Tulewiku" meeskondade wahel, missugune wõistlus tuleb ärapidamisele teisipäewal, 20. juunil. Wõistlustele on jalgpalli liit määranud wahekohtuniku Türilt.

Esiwõistluste tsüklis läheb Jalgpalli Klubi ja „Tulewiku" wahelise wõistluse wõitja kokku Türi Spordiringi meeskonnaga. Samal ajal kohtab Mõisaküla spordiselts „ülo" meeskond Häädemeeste spordiselts „Kajaku" meeskonnaga, mille järele läheb wõitja kokku Pärnu „Wapruse" meeskonnaga. B klassi finaalis kohtab Türi-Wiljandi wahelise wõistluse wõitja „Wapruse"ga, kui arwatawa wõitjaga teises stsoonis.

Lasteaed kõrvetavas saunaleilis

Linnawalitsus protsessis kauemat aega Kantrekülas Waksali tän. Pohrti masinawabriku juures asuwa aia pärast, tulles wiimaks protsesside keerisest wälja wõitjana, kuna aed jäi linnale.

Nüüd on linnawalitsus otsustanud selle aia jätta Kanarekküla lastele mängukohaks. Awar aed ilusa muruga on selleks üsna soodus, päälegi on lastele mängimiseks soetatud liiwakastid. Kuid aimuke suur häda on sellega, et aias pole ühtki puud ega põõsast, mis suudaksid pakkuda warju päikesekiirte eest. Wiimastel päewadel palawa päikesega on ainult üksikud lastewanemad sõandanud lapsi saata linnawalitsuse mänguaeda kõrwetawa saunaleili kätte.

Wiljandimaalt ja Mulgimaa rajalt

RIIKLIK „VALURAHA“ VILJANDIMAALE

Wiinatseki ja trahterimaksu katteks

Majandusministeeriumi rahandusosakond on määranud Wiljandi maa- ja wallawalitsustele tocrutseks 22.836 krooni. Nimetatud summa on kompensatsiooniks wiinatseki ja trahterimaksude wähenemisele, milliseid omawalitsused on õigustatud saama sellekohase seaduse põhjal. Et aga riigikassa seisukord ei wõimaldanud kogu summa tasumist, siis on täesolew summa teatawaks „walurahaks“. Arwatawasti on see umbes 75 protsenti saadaolewast summast.

Uusnas ei ole kruusa

Teepäälewetaksetuiskawatliiwa

Mööduunud nädalal, kui algas teede tegemine, hakati otsima kruusaauke. Et aga wiljad olid maha külitud, siis oli raske leida kohast kruusaauku ja selleröttu wõeti kruusaauke karjamaadele, waatamaa selle pääle, kas sääl kruusa on wõi ei. Nii ka Uusnas wõeti auk Kingu karjamaale, kuid august pääle liiwa ja sawi midagi ei leidunud ja selliit segu weetigi siis teedele.

Väike laat Mustlal

Neljapäewane Mustla laat kujunes wõrdlemisi lehwaks nii rahwast kui ka müügiletoodud esemetest — wäljaarwatud siisikangad ning muud sellised hooaja „moekaubad“. Loomadest nõuti wõrdlemisi kõrget hinda: nii nõuti paremateist lüpsilehmadest 40—70 krooni ning lihaloomadest 20—60 krooni, kuid põrsaid wõis saada 4—10 krooni eest tükk; paremad hobused puudusid müügilt täielikult. Üldje oli ostmine märgatawalt tagasihoidlik, mida wõib selgitada suure rahapuudusega.

Jalgrattavargus Mustlal

15. sk. warastati Mustla alewist, Tarwastu tarwitajateühisuse hoowist kellelegi Lõhmusele kuuluw jalgratas, mis oli tarwastlase Arnold Bachi käes kasutada. See on käesolewal aastal esimene jalgrattawargus Mustlal, millest tuleb järeldada, et rattawarguste hooaeg on awatud.

Mees pidi uppuma Siniallikusse

Mõned päewad tagasi said kaks Loodi topsisõpra S. K. ja J. R. Siniallikul kokku. Et ühel oli raha ja teine põdes taskutiisikust, tegi see rahamehele ettepaneku, et maksku see talle liiter wiina selle eest, et ta njub üle Siniallika. Kaup oli koos ja mees hüppas alliku sügawamasse kohta. Jõudnud keskele, karjatas ta äkitselt ja wajus wee alla, kuna ta oli saanud krambi külmas wees. Sõber läks sõbrale appi ja tõi ta wälja ja tasus talle põhjaskäimise „asunikuga“, kuna ta ei täitnud lubadust.

Loodis varastati rahakott

Loodi wallas, Miku talus elutsew Hedwig Parts teatas kiriminaalpolitseile, et 18. mail s. a. olewat tema lukustamata korterist ära warastatud rahakott 10 krooni rahaga. Parts hindab oma kogukahju 12 kroonile.

Tulemas hää marja-aasta

Iseäranis rohkesti wõib tänawu leida õitsemas maasikaid, palukaid, mustikaid ja teisi metsamarju. Kuna tänawu nende õitsemisaeg wõrdlemisi soodus, seepärast wõib loota hääd marjaaastat.

Läbi tolmupilvede Viljandist Otepääni

Kõikjal jänunevad orased kosutava vihma järele

PÜHAJÄRV — BOHEEMLASTE PUHKEPAIGAKS

Ajal nagu praegu — pikkade päewade ning jupplühikeste öödega — on matkamine enesest wäga praktiline jes mõttes, et öid kasutades wõib wältida kuuma päikest ning tolmawat teed päewal. Selle asjaoluga oleksimegi pidanud arwestama huwireisi tegemisel Wiljandist Lõuna-Tartumaale. Ent juhtus nii, et matk tuli wõtta ette kirkal ning wähese tuulega päewal, mis jättis tubli annuse tolmu nii sisemuses kui ka wälimuses. Sest olgu Wiljandimaa teedega weel lugu kuidas on, kuid Tartumaa omad, enamikus õige liiwased, tolmawad mis kole, lihtsalt matab hinge.

Holstre-Tarwastu waheline teeosa mööbub kiiresti, wiljaorased on siin wõrdlemisi ilusad, samuti näib rukiski tõotawat rahuldawat saaki. Ent juba Pikasilla ümbruses wõib märgata teatud tagasiminekut. Rukis on jäänud nagu kängu, suwewiljade orased hoiduwad hästi maa ligi — on alles wäikesed ja wajawad tublisti wihma. Mis aga kõikjal hästi õitsewad, need on pihlakad, sirelid ning õunappuud. Wiimased walenduside wahukobaratena aedadest ja wõib arwata, et sääl kandis kujuneb õunasaak sügisel õige rikkalikuks. Samal ajal aga paljud aiad Wiljandi ümbruses on päris tühjad õitest.

Pikasilla juures tuli teha peatus, kus ilmnes, et teinekord on kaunis keeruline saada piima. Taludest meelsasti ei müüda „en detail“, ei tasuwat. Eks wiimati õnnestus alewikus. Pikasilla ümbrusse on ju ehitatud hää hulgake maju, igal oma põllulapike ja lehmgi üks wõi kaks. Walas üks sellise majakese perenaine siis meie joogipudelisse piima ja ise kurtis alewiku elanike, õigemini külakese elanike kurwast tulewikust. Käinuwat sääl mõne aja eest keegi arhitekt, waadanud ringi — ja tulemuseks olewat nüüd see, et Pikasillale tahetawat asutada alew.

Pikasilla liiwane tee muutub Pukale siirdudes weelgi halwemaks, on kaetud paiguti, otseksi sillutatud munakiwidega. Kus aga pole kiwe, sääl on külluses liiwa. Puka ümbruses wõib märgata ilusaid orasteid pea kõikjal, samuti pole wiga rukkil — kaswult kõrge, kuigi peenewõitu warrelt. Tõldsepa mäelt waadatuna ümbruskonna mägised põllud on aiwa ilusad. Ent — siirdudes edasi lõuna poole Otepää künklikul moreenmaastikul, hakkab muutuma pilt. Munajatel, liiwastel, paiguti järskudele mäekülgedele aetud põldudel oras kuidagi ei taha sirguda suuremaks — puudub niiskus. Selline muld — õigemini sawikas liiw — on tolmkuiw, päikesepaistest kuum ning kehw toidwollustest. Kaebas üks teeäärseid talumehi, et olewat päris põrgutöö selliste järskude kallakute hariminc, tappew töö nii hobusele kui ka mehele. Wihmasajud uhtwat rammusama mulla alla orgu sageli ühes seemnega — ela siis wõi ole. Kuid läbi nad kisuwad kuidagi ja elawad, kuigi talud enamasti on kehwad, wanad hooned wajunud kõssi, katusest nii mõnelgi wahtimas põllutorudest wõi muust sellisest materjalist korsten. Kuid teed on siin huwitawad — muud kui ühest mäest üles ja teisest alla, nii et hiigelpilwed tolmu taga. Siin on teed paiguti nii järsud ja liiwased, et mootorsõidukil annab tööd nendel liiklemisel.

Muidu Otepää maastik on kaunis kena. Siirawiira aetud helekad maanteepaelad mägede ning orgude wahel, tumedad, kõrged metsad, küngaste munajad read hajumas kaugustes sinakasse uttu — see kõik on õige maaliline, nii et unustad selle kõrwal tuhkkuiwab, wihma järele igatsewad oras-põllud ning rukki. Siin on kummalisi mägesidorgusid. Ühed nagu kausid, kummuli kausid, teised nagu kaewud, kolmandad sarnanewad hiigelkraawidele. Siin-sääl leidub aga küllaldaselt haljaid luhti. Mida enam aga Pühajärwe ning Otepää poole, seda enam hakkab tekkima järwi, wäikesi ja selgeid.

Pühajärw, omal ajal nii waikne, üksikwõitu Pühajärw on aga muutunud wiimaste aastate kestes lugupeetud suwituskohaks. Eriti on hakanud külastama Pühajärwe igal suwel ikka enam ja enam meie kirjanikud-kunstnikud. Tartu pole ju kangel, samuti Elwa, ning raudtee asemel liikleb autobus.

Eks praegugi juba on siirdunud Pühajärwele rida tuntud nimesid. Wõis kohata Hindreyd, wana Pühajärwel suwitajat-weteraani, näha Gailitit, Rohtu ja teisi kirjanikke ning kunstnikke. Paar ajakirjanikkugi olid walinud tolle waikse nurga puhkamiseks. Ent — igaw hakkab wiimati sellises kohas. Kaua sa ikka sõidad paadiga ja wõtad päikesewanne, tapad õhtuti sääski ning kihulasi ja sõdapäewal parme. Siin on kõik hästi waikne, hästi unine ning — tõepoolest — ka kodune. Jah, just Pühajärwe waikse ilu, kutsuwate sõsarsaarte ning järwelõhna pärast tahaks teda ikka ja alati jälle külastada wahete-wahel.

Süda muutus kohe palju kergemaks teeolude suhtes, kui lähenes taas Pikasilla ning Wiljandimaa-Tarwastu kant. Tarwastlased on oma kirikukella aga tagunud lõhki ning ülilahke kellamees, kes meile näitas torni, oli selle üle wäga mures. Eks too kell kõlas ka nagu kardkarp.

Matkast jäi aga mulje, et kuiwusehäda on Lõuna-Tartumaal juba õige suur. J. S.

KAEVUD KUIVAD

Senini walitsenud kuiwade ilmade tõttu on wesi kõikjal hoopis wäikeseks jäänud. Nii leidub maal kaewe, mis hoopis kuiwaks jäänud ning elanikud on sunnitud isegi hobusega tooma nii enese kui ka loomadele kaugemalt waadiga wett.

Vastemõisas põleb riigimets

Wastemõisa metskonnas, Paelamaa wahtkonnas süttis neljapäewa warahommikul riigimets korraga mitmest kohast põlema. Ariwatakse, et tegemist on kuritahtliku süütamisega. Wiljandist sõitsid kriminaalamecinikud kohale tule tekkimist uurima.

Vend raiub ilupuid

Wana-Wõidu wallas, Ruudi-Warese talus elutsew Jüri Raudsepp teatas kriminaalpolitseile, et tema wend Jaak Raudsepp raiuwat omawolilisselt tema talu maa päält maha ilupuid ja wedawat ära. Jüri süüdistab wenda Jaaku omawolis, kuid Jaak omaltpoolt kinnitawat, et talu, mille maalt ta puid raiub, kuuluwat ühes puudega tüütis temale.

Paistu tuletõrjujad Pärnus

Paistu wabatahtlik tuletõrjeühing koraldas pühapäewal ekskursiooni Pärnu, kus toimusid teatawasti suured tuletõrjepidustused. Wälja sõideti Paistust laupäewal ning tagasi jõuti pühapäewa õõsel. Pärnu eeskujulikust tõlutõrjest wõisid paistlased omale kõrwa taha poetada mõndagi õpetlikku, mida kodus wõimaluste piirides nüüd wõimalik ära kasutada.

Mustla „hirmuwalitseja“ teotses

Noore retsidivisti järjekordne sissekukkumine Mustlal

TABAMISEL HAMMASTEGA TABAJAL KÄED VERISEKS

Wiimasel ajal on Mustlal energiliselt „tööle“ hakanud noor, 13-aastane retsidiwist August Torim, kelle pattuderegistris wõib üles lugeda ka mõned suuremadki kuritööd, mille pääle politsei on koostanud protokolle. Nii alles hiljuti ta ründas oma warguseteega koolimaju ning autogaraaghe jne. Wiimase reke ta toimis aga 15. sk., käies läbi akna sees Mustla apteekri korteris, kust talle näpu otsa oli jäänud rediikül ühes nelja lahekroonilise Tartu ülikooli juubelirahaga ning musta naisterahwa uuriga. Realiseerinud warastatud esemed, ta ronis weel teine kord samal päewal maninitud aknast sisse, kuid millegipärast ta lahkus siis ilma midagi kaasa wõtmata. Nähtawasti põhjustasid seda kõrwaltoas wiibiwad maalermeistrid. Aknast wäljumisel juhtuti aga „hirmuwalitsejat“ — nii tituleeritakse teda kohapääl — nägema ning kohe asuti temä tabamisele. Temale järelejooksnud umbes samawanune poisike tabas küll „hirmuwalitseja“, ent see maksis ka tabajale kätte: hammastega kiskus ta katki tabaja riided ning näris weriseks käed. Appirutanud laadarahwas ja maalermeistrid toimetasid aga poisi politsei juurde, kus ta oma teost aru andis. Warguse toimimud ta alewi noormehe K. Aboltini palgalise käsilasena, mille eest saanud 25 senti, mis laadarahana tarwis olnud.

Warastatud uur saadigi Aboltinilt kätte, kuid Aboltin eitab warguses kaasteadmist. Uuri saanud ta wahetuseteel Torimult. Torimu seletus, nagu oleks Aboltin aidanud teda üle plangu hoowi ronida ning jäänud ise Sakkeuse wäljakäigukohta warguse produkte ootama, ei wastatwat tõele, kuna ta tol ajal olewat wiibinud waid Tarwastu surmaial, mida tõendawat ka asiolu, et ta politsei poolt tabatud teelt surmaialt pruudiga alewi poole.

Kanavargus Viljandi vallas

Wiljandi wallas, Matapere külas, Tobra talus elutsewalt Anna Nugiselt warastati ööl wastu 12. sk. räästa alt redelilt 14 magawat kana. Nugise kahju on 14 krooni.

Rüdekangas varastati heinamaalt

Olustwere wallas, Pärdi talus elutsewalt Oswald Jürmanilt warastati ööl wastu 13. sk. elumaja lähedusest koplist ära pleekima pandud linane riidekangas. Jürmani kahju on 25 krooni.

Hää ajaleht

on samuti hinnatav kui hää leib. Selleks parimat tõestust pakub

„Sakala“

mis on endale suutnud võita mitu korda suurema lugejaskonna, kui ükski teine provintsi leht Eestis.

PÕLTSAMAA KOOLIMAJALE NURGAKIVI

pannakse täna piduliku toimingu ga

Täna, laupäewal, 17. ikp. kell 12 toimub Põltsamaa linna algkoolimaja platsil uue koolimaja nurgakiwi panek, millest wõtawad osa Põltsamaa kooli- ja omawalitsustegelased. Nurgakiwipanekul esinewad kõnedega linnapää G. Gold, koolijuhataja J. Peterson; waimuliku talituse peawad luteri kombe järele pastor E. Frey ja ap.-õigeusu kombe järele ülempreester J. Podekrat. Koolimaja alusmüüri müüritakse ka dokumente.

VÕHMASE TAHETAKSE NOTARI

Wiimaseil wäewil on Wõhma ümbruses käsil kibe allkirjade korjamine kohtu- ja siseministrile saadetawale palwele Wõhma alewikku notari määramiseks. Nõuet põhjendatakse sellega, et Wõhma ümbrus on laialdane ja Wiljandi notari juures käimine kulukas.

Hädas naabriga

W.-Põltsamaa wallas Witsjärwe külas Tutsi talus elaw Tõnis Lepp kaebas politseile, et samas külas elaw Jaan Räpp käiwat järjekindlalt üle tema karjamaa kogu oma loomadega. Sarnase omawoli tarwitamise ruhul koostas politsei protokolli.

Ei omastanud võõrast vara

Kurista wallas asuw Pärtli talu läks selle omaniku Mihkel Lutsu wõlgade pärast oksjonile ning uueks omanikuks osutus Eduard Welt oma wennaga. Wiimased, tallu elama asudes, leidsid, et talust on kadunud pumbad, mis oksjoni päewal olemas olid. Selgus, et pumbad oli ära wiinud pumbameister Jaan Saawo. Uued omanikud kaebasid Lutsu ja Saawo kohtusse.. Asi tuli Põltsamaa rahukohtuniku juures arutusele, kus kaebealune Saawo seletas, mida ka Luts omalt poolt tõendas, et pumbad kuulunud Saawole ning olnud ainult ajutiselt tallu kasutada antud. Sellepärast rahukohtunik otsustas kaebealused õigeks mõista.

Tenniskursused Põltsamaal

Käesolewa nädala alul algasid Põltsamaa tennisklubi korraldusel tenniskursused, mis kestawad nädali lõpuni. Treenerina sõitis Tallinnast hr. Tomberg kohale ning osawõtjaid on rohkesti.

Rutikvere vallaisade lahkus

Endine Rutikwere wallawanem J. Muld, kes wallakassawarguse pärast wangi sattus, peab wallale tagasi maksma ka tehtud kahju 1460 krooni. Et aga Mulla perekonda mitte ruineerida, selleks leppis wallawolikogu järele ja loobus Mullale kuuluwa asundustalu oksjonile määramisest. Osa raha on juba wallale tagasi maksetud, kuna puuduwa osa suhtes asuti seisukohale, et Mulla perekond peab wõlga katsuma ära tasuda 15-krooniste kuumaksudena.

Maasagamine organisatsioonele

Seltside ja apostlikkude koguduste maa-asjad vabariigi valitsuses

RAHULDATUD RIDA SELTSE JA KOGUDUSI

Omawalitsuste ja üldkasulikkude organisatsioonide maaga warustamise seaduse ja selle seaduse elluwiimise määruse alusel waatas wabariigi walitsus läbi Wiljandimaa seltside ja ap.-õigeusu koguduste maaasjad ning otsustas allpool loetletud asutustele maad omanduseks anda järgmiselt:

Suure-Jaani ap.-õigeusu kogudusele senini sama kogduse käes kasutada olnud Reegoldi asunduse krunt nr. 21, suurusega 7,60 ha.

Põltsamaa ap.-õigeusu kogudusele Wana-Põltsamaa mõisa järgi olewatest riigimaadest maakoht suurusega kuni 2 ha. Nimetatud kogudusele wõõrandati maaseadusega umbes 70 ha suurune Käosaare koht, kuid et wiimane kogduse teenijate asukohtadest kaugel asub, siis ei saadud säält kogudusele maad maaseaduse täiendamise ja muutmise seaduse alusel tagasi anda. Selle kompensatsiooniks ongi nüüd kogudusele eelnimetatud 2 ha suurune maaala määratud, kuigi kohalik maakorralduse komisjon kogduse palwe rahuldamata jättis.

Riidaja wallas asuwale munsikaselts „Wambolale“ senini seltsi käes kasutada olnud Riidaja asunduse kr. nr. 65 suurusega kuni 0,54 ha, milline krunt jääb ka ühtlasi rahwamaja krundiks.

Tuhalaane noorsoo seltsile ja Tuhalaane wabatahtliku tuletõrje ühingule ühiseks kasutamiseks Tuhalaane alewikust maakoht suurusega 1 ha.

Kärstna wallas asuwale Kärstna haridusselts „Kiirele“ Kärstna asunduse kr. nr. 83 suurusega 1 ha, milline maaala ka waremini seltsi kasutuses on olnud.

Kärstna wabatahtlikule tuletõrje ühingule samanimilise asunduse krundist nr. 94 maakoht suurusega 0,40 ha, mis senini ühingu kasutada on olnud, kuna mõisa pargimaast lisamaa saamises palwe rahuldamata on jäetud.

Päinurme wabatahtlikule tuletõrje ühingule Päinurme asunduse krunt nr. 69 suurusega kuni 1,25 ha.

Samal koosolekul otsustas wabariigi walitsus rahuldamata jätta: 1) ülemaalise Eesti Noorsoo ühenduse Rutikwere osakonna palwe, põhjendusel, et maatüki eraldamine palutawast kohast rikuks metsamaa pire ja metsa ühtlust, mis metsamajanduslikust seisukohast pole sowitaw; 2) ü.E.N.ü. Arusaare osakonna palwe, sest palutaw maaala on Arusaare ap.-kogudusele määratud, kellele see enam wajaline; 3) Wiljandi ap.-õigeusu kogduse palwe — kuna palutaw maa on tarwiline hobuse postijaamale ja 5 Wiljandi mõisa end. töölisperekonnale, kes senini olid maaga warustamata; 4) Tapiku wabatahtliku tuletõrje ühingu palwe — sest Tapiku algkool on wajalise spordi- ja mänguplatsiga warustatud, mida ka ühing harjutusplatsiks kasutada wõib; 5) Tänassilma ap.-õigeusu kogduse palwe — ümb ruskonnas wastawa maaala punduse tõttu; 6) Pajusi wallas asuwa munsikaselts „Saturnuse“ palwe — kuna säält pole rahwamajade wõrgukawas rahwamaja ette nähtud; 7) Suislepa ap.-õigeusu kogduse palwe — kuna sellele kogudusele maa andmine kuulub lahendamisele maaseaduse täiendamise ja muutmise seaduse alusel.

Kui arwesse wõtta, et juba waremini maaga on warustatud wabariigi walitsuse otsuse alusel Kolga-Jaani ap.-õigeusu kogudus, Puiatu haridusselts, Pärsti noorte ühing, Metskküla haridusselts, Pilistwere wabat. tuletõrje ühing ja Kolga-Jaani haridusselts, siis selgub, et kogusummas on Wiljandimaal 13 ap. koguduſt ja mitmesuguſt haridusliku organisatsiooni maaga warustatud, kuna rahuldamata on jäänud 7 seltsi ja koguduſt.

Määratud maad antakse kogudustele ja seltsidele kätte planeerimise korras.

Huvitav alimentide nõudmine rahukogus

Laskis mehest lahutada ja tunnistada abielus sündinud lapse väljaspool abielu sündinuks ning nõuab nüüd rikkalt talunikult 3600 krooni patustamise eest

MEESTEGA PEAB OSKAMA ÜMBER KÄIA

Ilue-Wõidus elawalt talu- ja weskiomanikult August Kõresaarelt mõisteti mõni aeg tagasi rahukohtuniku poolt wälja 20 kr. kuus Amalie Jürissoni kasuks tema wäljaspool abielu sündinud lapse üleskaswatamise kuludeks, kuni lapse täiscaliseks saamiseni. Kuna Kõresaar Jürissoni lapse ilmale tulemises end isana süüdi ei leidnud olewat, weel wähem soowis ta Amalie Jürissonile maksta kogusummas 3600 krooni, andis ta edasikaebuse Wiljandi-Pärnu rahukogule, paludes rahukogut teda wabastada isa kohustusest.

See oli 1929. aastal, kui Posti tänawal pidas toiduainete kauplust Amalie Jürisson, kelle mees pidas maal talu. Jürissoni rohkearwulises meestutwuskonnas figureeris ka Ilue-Wõidu rikas talunik Kõresaar. 1930. aasta alul sündis Amalie Jürissonil laps. Kuigi ta oli seaduslikus abielus, leidis ta lapse ilmale tulemises süüdi olewat Kõresaare. Oma seadusliku mehega wiis ta läbi lahutuse protsessi ja ühtlasi laskis oma abielus olemise ajal sündinud lapse tunnistada wäljaspool abielu sündinuks. Olles kõik need protsessid õnnelikult lõpetanud, Amalie Jürisson tõstis lapse toitmise rahade saamiseks nõudmise 3600 kr. suuruses summas August Kõresaare wastu. Rahukohtunik rahuldas nõudmise ja tunnistas Kõresaare Jürissoni lapse isaks. Nüüd arutati asja teiskordselt rahukogus.

Kõresaar oli weendunud, et lapse isaks wõis olla nii Amalie Jürissoni endine mees, kui ka teised, sest Jürissonil olnud tema teada palju meeskülalisi. Oma süütuse tõenduseks kasutas ta nii tunnistajaid kui ka wereproowe.

Rahukogu kinniste uste taga ülekuulanud 16 tunnistajat, leidis asja wajawat weelgi rohkem selgitamist ja määras asjaarutamise edasi lükata uute tunnistajate ülekuulamiseks.

Amalie Jürisson on tuntud üldiselt tragi naisena. Kõikjalt on ta hiilgawalt wälja tulnud, wälsaarwatud dokumendi warguses kohtuaktist, mille eest kohus teda karistas. Kuidas käesolew protsess lõpeb, näitab ligem tulewik.

ETA

KRIMM

LÕUNA-VENE

PABEROSSI TUBAKAS

50 gr. 60 s.

AS SIRENA

Kange. Keskmine kange.

Hää kvaliteet, madal hind

LEERIPÜHA OOTEL

Suur pidupäew maal ja linnas

Eelolewal pühapäewal õnnistatakse sajad noored üle maakonna täieõiguslikkudeks koguduste liikmeteks. Seetõttu töötab eelolew pühapäew kujuneda laiaulatuslikuks pidupäewaks niihästi maal kui ka linnas, mil paljud noored, nende hulgas rohkesti neid, kes hiljuti jätnud seljataha koolipingi, astuwad ellu.

Leerilaste õnnistamine leiab aset esmajoones Wiljandi maa- ja linnakogudustes, kuid pääle selle on leerilaste õnnistamine samal päewal ka Paistus ja weel mitmel teisel pool Wiljandimaal ja selle rajal. Leeriõpetusega nendes kogudustes tehti algust juba nelipühi kolmandal pühal, seega on leeriõpetus kestnud ligi kaks nädalit. Kuna tawaliselt leeriõpetus kestab 2—3 nädalat, siis tänawu on kogudused olnud sunnitud leeriaega lühendama juubelilaulupeo tõttu, sest paljud noored on kaastegewad juubelilaulupeol.

V.-Põltsamaa salakütid intrigeerivad

W.-Põltsamaa wallas Rõstla külas elawad Leopold Leewit ja Aleksander Kuusk ilmusid Põltsamaa rahukohtuniku ette, et otsida õigust, kuna neid süüdistati salakütimises. Nii küttinud Leewit wõõrastel maadel, ilma püssi ega jahipiletita, mis selgub tunnistajate seletustest. Rahukohtunik otsustab teda karistada 20-kr. rahatrahwi wõi 7-ööpäewase arestiga. Kaebealune olles weendunud, et tema salakütimise awalikuks tulekus on süüdi Aleksander Kuusk, tunnistas kohtus, et ka Kuusk olewat salaja küttinud riigimetsas ilma jahipiletita. Rahukohtunik seda arwesse wõttes, otsustas ka Kuuske salakütimises süüdi tunnistada ning teda karistada 20-kr. rahatrahwi wõi 6-ööpäewase arestiga.

Autode kokkupõrge Põltsamaal

15. juunil kell 3 p. l. põrkasid Põltsamaa linnas, Jõgewa ja Lustiwere maantee nurgal Wiljandi maawalitsuse weoautg W-2 ja Johan Taburi weoauto W-76 kokku, kusjuures wigastada sai Taburi kõrwal juhiruumis istuw Therese Mällo purunenud klaasikildude läbi.

Maawalitsuse weoautol, mis kruusa wedas, purunes radiaator, esimene telg, hammasraras ühes kaitsega ja porilaud, kuna Taburi autol purunesid esimesed wedrud, kaitsekang ja juhiruumi klaasid. Kokkupõrge tuli sellest, et mõlemad autod sõitsid teedekäänakul wale kätt.

10.000, 2500, 1000
j. n. e. kr. võib võita
Kaitseliidu loterii
pileti omanik.

Riigid lõpetagu majanduslik sõda

Inglise rahaminister peab kullaalusele tagasipöördumist tarvilikuks

SÕJAVÕLGADE KÜSIMUSE PUUDUTAMINE PIDI MAAILMA MAJANDUSKONVERENTSI AJAMA LÕHKI JA TEKITAS ÄREVUST ISEGI WASHINGTONIS

Tolli=waherahu riikide wahel

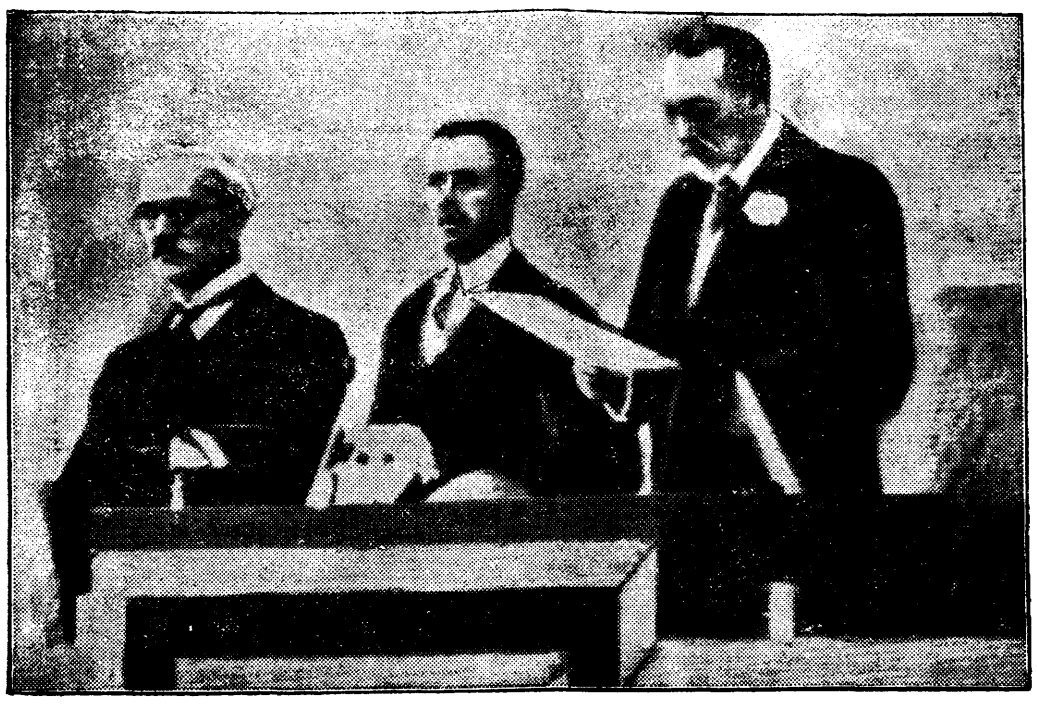

Majanduskonverentsi esimene kõne.
Briti kuningas Georg peab avamiskõnet, temast vasakul konverentsi president, pääminister Macdonald

Maailma majanduskonverents, mis algas Londonis õige lootusrikkalt 66 riigi esindaja osawõtul, pidi kord juba peaaegu minema lõhki. Nimelt puudus teisipäewal koosolekult Ameerika delegatsioon. Ameeriklased olid pahased selle üle, et majanduskonverentsil wõeti kõne alla ka sõjawõlgade küsimus. üks Ameerika delegaat ütles, et nad pole kõnede kuulamiseks sõitnud Londoni. Ka pidid konverentsilt ära sõitma Austria liidukantsler Dollfuss. Wiimase enneaegne lahkumine seatakse ühendusse Austria sisepolitiliste sündmustega, kuid siiski ei olewat Dollfussil waremini olnud kawatsus nii kiireks lahkumiseks.

üldised waidlused algasid maailma majanduskonverentsil kolmapäewal. Austria liidukantsler Dollfuss ütles, et tema on täiesti igasuguse inflatsioonipolitika wastu ja soowitas maksude alandamise teel lahendada tootmise ja ekspordi probleeme. ühtlasi teatas Dollfuss, et Austria ei ühine tolliwaherahu paktiga.

Seni on tolliwaherahu maksma pandud 8 riigi poolt, kelle esindajad wõtsid osa maailmamajanduskonverentsi korraldamiskomisjanist. Need riigid on Belgia, Suur=Britannia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Jaapan, Norra ja Ameerika ühendriigid. Hiljemini ühinesid tolli waherahuga weel Argentiina, Eesti, Ungari, Jirimaa, Läti, Nigaragua ja Rootsi.

Kolmapäewastel waidlustel esines pikema ettekandega weel Inglise rahaminister Chamberlain. Ta ütles, et kaubahindade languse ja kaswawa töötuuduse tõttu on Inglismaa sunnitud olnud oma raha kulla aluselt ära wiima. On tingimata wajaline hindade taset tõsta, kuna kaupade omahinda ei ole wõimalik enam alandada. Mis puutub sõjawõlgadesse, siis kuigi see küsimus ei ole mahutatud konverentsi päewakorda, ei saa ometi teisiti, kui tuleb ka konverentsil sõjawõlgade küsimusi puudutada. Teist teed ei ole, kui tahetakse üldse saawutada midagi ideaalset. Riikide keskpangad peawad wastu tulema krediidiwõimaluste loomisel, et hindade normeerimine annaks tulemusi. Waluutakursid tulewad loomulikult stabiliseerida, kuid see stabiliseerimine wõib sündida ainult aitmeliselt. Kõige esmalt tuleb waluutat stabiliseerida suurriikide wahel. Sellejuures peab eesmärgiks olema ikkagi kullastandard, kusjuures ühtlasi tulewad kõrwaldada need põhjused, mispärast waluutat ei saadud hoida kulla alusel.

Belgia wälisminister sõna tõsises mõttes toonitas erilise rõhuga, et Belgia peab raha stabiliseerimise oluliseks eeltingimuseks rahwuswahelise kullastandardi wahale funktsioneerimisele. Belgia paneb wormiliselt ette, et suurriigid rahwuswahelise kokkuleppe kaudu kohustuksid koos töötama igasuguste kwantitatiiwsete sisseweokitsenduste järkjärguliseks kaotamiseks paralleelselt majanduselu wabanemisega teistel aladel.

Ameerika riigisekretär Hull, kelle kõnet oodati suure huwiga, kirjeldas maailma majanduslikku seisukorda wäga tumedates wärwides. Ta ütles, et walitsused peawad juba kord aru wõtma pähe ja mitte enam püstitama uusi tollitõkkeid ega tarwitama uusi surweabinõusid. Maailma majanduskonwerents peab põhalikult hukka mõistma majanduslik natsionalismi. Waluutad tulewad stabiliseerida, tollitariifid järkjärgult alandada ning luua rahwuswaheline kulla ja hõbeda standard. Tshehhoslowakkia wälisminister soovitas wäikeliidu nimel kullastandardi kiiret jalulseadmist. Samasuguseid mõtteid awaldas ka weel Ungari esindaja.

Nõukogude Liidu wäliskomissar Litwinow teatas, et Nõukogude Liit ei ole tolliwaherahu wastu, kuid see waherahu on tõhus ainult siis, kui riigid loobuwad majanduslik sõja wahendite tarwitamisest. Litwinow tegi ettepaneku panna seisma seesugused abinõud tolli waherahu ajaks.

Asjaolu, et majanduskonverentsil üles tõsteti waidlustes ka sõjawõlgade küsimus, on tekitanud Washingtoni politilistes ringkondades elawaid arutlusi ja isegi ärewust. Mitmelt poolt olewat nõutud, et Ameerika delegatsioon talitaks õieti, kui ta sellelt konverentsilt pöörduks otsekohe koju. Mõned Ameerika lehed, nende hulgas ka New=Yorgi „Times", kuigi awaldawad kahjatsust sõjawõlgade küsimuse puudutamise pärast Londoni konverentsil, lisawad siiski juurde, et see oli paratamata, kuna maailma majanduslikke probleeme ei saa lahendada, kui wõlgade küsimus jäetakse otsustamata.

EESTI ESINDAJA KÕNE

Londonist teatatakse 15. juunil, et maailma majanduskonverentsil on sõna wõtnud ka Eesti esindaja dr. Kallas. Eesti saadik tähendas, et tema terwitab seda algatust, millega tahetakse majanduslikku seisukorda maailma rahwaste ja riikide juures parandada. Kokkuwõttes dr. Kallas ütles, et Eesti tahab ausalt kaasa aidata kõikidele õilsatele algatustele, millega katsutakse maailma rahwaid raskustest wiia wälja.

HARULDANE LIND EKSITEEKONNAL

Tarwastus lasti maha suur kotkas

Möödunud teisipäewal laskis W.=Tänassilma walla jahimees E. S. maha Tarwastu riigimetsa ja Wõrtsjärwe lähedal asuwal Loime heinamaal suure kotka, misfugust harwa näha sisemaal. Haruldase linnu tiibade läbimõõt oli ligi 8 jalga. Lind on arwatawasti rõngastatud Kopenhagenis, sest jala küljes oli tsink rõngas märkusega: „FC. O. Kopenh.".

Linnulaskja lubab haruldase linnu saata Tartu ülikooli zoologia muuseumile.

Mõni kuu tagasi laskis üks Tarwastu metsnikudest säälsamas maha luige, mis kuuldawasti olnud ka rõngastatud.

Tüüli teetegemisega

Kes peab tegema Pärsti walla kruusaweo teed?

Mõni aasta tagasi aeti Pärsti wallale kruusaauk Wilandi walla Pani talu maasse, mis asub maanteest umbes kahe kilomeetri kaugusel. Müüd on aga külawahetee kruusaauguni muutunud äärmiselt halwaks, eriti just Pärsti walla piirides, kuna Wiljandi wald on tee oma maaalal hoidnud enamwähem rahuldawas seisukorras, sest seda teed mööda pääseb mitu Wiljandi walla küla linnateele. Tihti on ka Pärsti walla tähelepanu juhitud teesa kordaseadimiseks, kuid siiamaani on need meeldetuletused jäetud tähelepanemata. Sageli on ka kruusawedajate seas kuulda nurinat, et kruusaweo tee on halb ja on nõutud isegi uut kruusaauku. Tänawu hakkas ka Sürgawere wald sedasama kruusaauku tarwitama, kuid teetegemisele ei mõtle keegi.

Uue-Karistes põlesid heinamaad

13. sk. kella ½2 ajal päewal süttisid põlema Uue=Kariste wallas Leinusoos heinamaad. Ära põles 2 wakamaad Abjas elutsewa Martin Lapi heinamaad, 2 wakamaad Uue=Kariste Kõlliste talu elutsewa Johannes Hendriksoni heinamaad ja üks neljandik wakamaad Uue=Kariste wallas elutsewa Johannes Pärna heinamaal asuwat wõsastikku. Heinamaadel põles ära pääasjalikult wana kulu. Tuli kustutati kohapäälsete tuletõrjujate poolt kell 7 õhtul. Ainelise kahu suurus on kindlaks tegemata, samuti ka see, kust tuli alguse sai.

Vankrilt varastati püksid

Karksi Linnaweskil elutsew Heino Wanker teatas kriminaalpolitseile, et 10. sk. kui ta Wiljandis oli, on Jakobsoni tänawal nr. 34 asuwast hoowist wankrilt ära warastatud üks paar temale kuuluwaid pükse, mille wäärtust omanik hindab 12 kr.

Näljane varas Mõisaküülas

Mõisaküülas Kase tänawal elaw majaperemees Hendrik Utt teatas politseile, et öösel on waras läbi lahtise akna tungimd tema sahwrisse ja wiinud ära suitsetatud sealiha, pätsi leiba ja 200 gr. wõid, kogusummas 2 krooni 35 sendi wäärtuses. Nähtawasti on siin inimene läinud wargile näljast sunnil ja wõtnud ainult oma söögiks, sest Utti sink on jäetud alles ja lõigatud selle küljest ainult 3 kg suurune tükk. Samuti on wõetud mõõdukal määral wõid ja ainult üks leiwapäts, kuna muu kraam ja palju wäärtuslikumad asjad on kõik jäetud puutumata.

Mesilaspere läks korstnasse

Hiljuti juhtus linna lähedal Päri asunduses kummaline lugu mesilastega. On ju neil nüüd käsil tibe pereheitmine ja ühenduses sellega jääb nii mõnigi tarudeomanik ilma oma wastsetest sülemetest, kuna mesilaspered on wirgad lendama metsa. Päri asunduses üks wastheitnud sülem asus koguni korstnasse, kust neid lendas pliidi kaudu weel tuppagi. Majaelanikud, kelle naabruses asus mesila, olid kummaliste külaliste sissetungist muidugi üllimal määral üllatatud ega taibanud alul põrmugi kust nad tulid.

Hoidis loata laskerüsta

Politsei on tabanud ja kandnud protokolli Abja elaniku Peeter Buschmani selle eest, et wiimane on hoidnud ja kannud enesega rewolwrit, mille pidamiseks tal luba puudus.

Halliste malewkonna aastapäeva võistlused

Üldtagajärjes ja spordivõistlustel saavutas esikoha Mõisaküla kompanii, laskmises Kariste kompanii

KIBEDAD HEITLUSED KÕRVETAVA PÄIKESE ALL

Pühapäewal pidas kaitseliidu Halliste malewkond Mõisaküülas oma traditsioonilisi aastapäewa wõistlusi nii laskmises kui ka sõjalise iseloomuga wõistlustes ja spordis. Lasketiiris algas wõistlus juba hommikul kell 9 ja kestis wahetpidamatult kuni kella 6 p. l., kuna osawõtjaid oli enneolematult rohkesti ja wõisteldi kõigil aladel. Selle tõttu ei saadud ka õigel ajal alata spordiwõistlustega, kus wäljakuulutatud ¼4 asemel alustati alles ½7 paiku õhtul. Kuigi wõistlused toimusid kõrwetawa päikese all ei heidutanud see wõistlejaid põrmugi, waid igal alal löödi imukalt kaasa ja oldi ihu ja hingega wäljas oma kompanii wärwide kaitseks.

Laskewõistlustel tuli ülatawal kombel senise iga=aastase wõitja Mõisaküla kompanii asemel esikohale Kariste kompanii, kes saawutas 69 silma Mõisaküla 64 wastu. Kolmandale kohale tuli Laatre kompanii 30 silmaga ja neljandale Abja kompanii 29 silmaga.

üldiselt saawutati laske= ja sõjalise iseloomuga wõistlustel tagajärgi:

Wintpüssidest algajate klassis E. Purtsak (A) 54 silma, 2. klassis J. Kürenberg (M) 102 silma. 1. kl. M. Kuum (A) 74 silma. A=klassis K. Mitt (K) 180 silma. Esilaskurite klassis P. Parts (K) 121s. Spordipüssist 1. kl. J. Backof (K) 111, 2. kl. O. Soopa (L) 107. Pistolitest päälikutele J. Backof (K) 121 silma.

Lahinglaskmises tuli esikohale Laatre kompanii, jättes teisele kohale Mõisaküla kompanii ja kolmandale kohale Abja kompanii, kuna Kariste kompanii pidi leppima wiimase kohaga. Sõjalise kolmewõistluse wõitis R. Wästrik Mõisaküla kompaniist.

Spordiwõistlusel saawutati tagajärgi: Kuul (kerge) Jlow (M) 13,35. Ketas — Lüüs (M) 35,20. Oda — Rõigas (A) 42,35. Kõrgus — P. Lintrop (M) 160. Kaugus — P. Litrop (M) 6,02. 1000 m algajatele — Jlow 3:5,7, kuna wäljaspool wõistlust jooksis kaasa Tohwer (M) ajaga 2:54,2. Granaadi kaugustabawus wiskes saawutas esikoha Jlow (M).

Kaiwas oli ka 1600 m ratsa galoppwõistlus, kuid et osawõtjaid oli ilmunud waid kaks, siis jäi wõistlus pidamata. Küll aga tegid mehed omawahel wäljaspool ametlikku kawa wõistluse ära. Wõitis P. Kapten (L) aeg 3 min. 5 sek., kuna Kariste mees Unt jäi Kaptenist 1 sek. wõrra maha.

Lõpuks wõistlesid weel wõrkpallis Abja ja Mõisaküla meeskonnad.

Spordiwõistlustel saawutas Mõisaküla 48 punktiga ülekaalukalt esikoha, teine Abja ja kolmas Laatre kompanii, kuna Kariste kompanii siin ei saanud ainustki punkti. üldise kokkuwõtte järele wõitis malewkonna aastapäewa wõistlused, mis järjekorralt kuuendad, Mõisaküla kompanii 112 punktiga, teine Kariste kompanii 69 punkti, kolmas Abja 44 ja neljas Laatre kompanii 34 punkti.

Suur tulekahi Valma külas

Talu põles maha Võrtsjärve kaldal

Reede hommikul süttisid põlema Tänassilma wallas, Walma külas Raudsepa talu hooned. Tuld wõtsid ja põlesid maani maha tall, kuiwatis, saun, karjalaut ja sepikoda. Hooned kuulusid Jaan Raudsepale, kes ise elab Tartus. Kariloomad suudeti päästa, kuid rentniku Johan Reieri kanad jäid tulle.

Tuli algas esiteks karjaköögist ja lewines kiiresti laiali. Kohapääl wõtsid kustutustöödest osa kohalikud elanikud ja Walma ning Tänassilma tuletõrjujad. Wiljandist kutsuti wälja tuletõrjujad abiks. Kohale sõitis tuletõrjujate juudi meeskond oma äsja walminud autole monteeritud mootorpritsiga, millele see tulekahju oli esimeseks tuleproowiks. Mootorprits sõitis 60=kilomeetrilise tunnikiirusega kohale, kuid waremini oli tuli juba puhta töö teinud.

Mahapõlenud hooned olid suured ja korralikud ehitised, mis asusid ilusal kohal kohe Wõrtsjärwe kalda ääres. Hoonete omaniku Raudsepa kahju tõuseb mitmetuhandele kroonile.

Mõisaküülas tühjendati kaupluse rahalaegas

Mõisaküülas Pärnu tänawal elutsew würtspoe pidaja Anna Parts kaebas politseile, et päisepäewa ajal on tema kaupluse rahalaegast näpatud ära 3000 senti. Waras on kasutanud momenti, kui Parts wiibinud kaupluse kõrwalruumis ja teinud kassa kallal puhta töö. Partsi arwates wõis näppamisega hakkama saada ainult mõni tema kaupluse alalistest kundedest, kellel teada kõik tema kaupluse ükfikasjad, kui ka tema hetkelised kauplusest äraoleku momendid.

Tudulinnas põles kaks talu

Tudulinna wallas Roosaja külas põlesid maha Männiku talu elumaja ja Nõmme talu karjalaut. Nimelt olid karjapoisid teinud tule maha liiga lähedale Nõmme karjalaudale, kust süttuski hoone. Tuul kandis sädemeid naabruses oleva Männiku talu elumajale ja süütas ka selle. Tule kustutamisel sai raskeid haawu Männiku taluperemees Oja. Ta suri haawadesse järgmisel päewal. Mõlema talu hooned tule wastu kindlustatud ei olnud.

Laulupäev Karksis

18. juunil s. a. korraldab Karksi seltsidewaheline alaline laulupäewade toimkond 2. Karksi laulupäewa ilusal lõsimäel, kus kolm aastat tagasi peeti 1. laulupäew, mis kokku tõi ennenägemata arwul rahwast ümbruseest ja kaugemalt. Laulupäewa kontsertosa täidawad kõik kihelkonna ja mitmed ümbruse ning Wiljandi „Koidu" seltsi koor. ühendatud koore juhatab hr. J. Saar Wiljandist, kes oma segakooriga esineb ka laulupäewal Karksi kirikus kontsert=jumalateenistusel. Laulupäewa õhtul Nuia alewikus tuletõrje saalis on kohalikelt näitetegelasist A. Mälgu 4=waat. komöödia „Waesemehe ututall".

Suur meeskoor Karksisse

Hiljuti asutati Karksisse meeskoor, kuhu on koondatud wõimalikult kõik need meeslauljad kihelkonnast, kes omawad loomulikku laulumeelt ja loewad wajalikul määral nooti. Et senini Karksiis pääle Pöögle wäikese meeskoori pole meestelaulu alal tõsisemat tööd tehtud, töötab uus koor seda puudust mitmekordselt tasa teha, kuna tal ei puudu edukaks tööks eeldused, sest koori koosseisu moodustawad walitud lauljad ja nende arw ulatub 50=ni. Asja algatajaks on Pöögle Maie algkooli juhataja ja koorijuht Anton Animägi, kelle algatusel koor töötama hakkas. Koor esineb esimest korda Karksi laulupäewal.

Vargad Abja kodumajanduskoolis

Politseile kaebas Abja mõisas elutsew Abja kodumajapidamise kooli juhataja Anna Nõges, et tundmata isikud on tema äraoleku tunginud tema korterisse, purustanud 2 aknaruutu ja wiimud kaasa wõtmed koridori ja toidukambri uste eest. Kogu kahju hindab Nõges 3 kroonile ja palub politseid süüdlasi wälja selgitada.

Ulakad solkisid kaevuvee

Möödunud pühapäewa warahommikul tabas kaewule tõttawat Polli walla A. talu perenaist kurb üllatus, kuna weewõtmisel wesi osutus kaetuks mingi õlitaolise korraga, mis lõhnas nagu petrooleum. Ligemal waatlusel selgusti, et tundmatute ulakate poolt oli öösel kaewu walatud petrooleumi, mis kogu kaewuwee solkinud. Kes sellase teoga hakkama saanud, seda perenaine ei tea arwatagi, kuna ta ei tea enesel kogu ümbruskonnas olewat ainustki wihawaenlast.

Waranduse=kõrwaldamine Pornuses

Protokoll on koostatud Pornuse walla kodaniku Jaan Waraku pääle, kuna wiimane pole oksjonipäewal arestitud ja oksjonisele määratud warandust konstaablile ette toonud.

Hobusenäljutaja Pornuses

Pornuse wallas elutsew Johan Kahu esitas politseile kaebuse oma kaaskodaniku Johan Kaljapulga pääle, kuna wiimane oma hobust piinawat ja teda alatasa hoidwat kauemat aega söömata. Kuna Kahu on suur loomasõber, siis on Kaljapulga käitumine oma hobusega lärinud temale südamesse ja ta palub, et politsei hoolimatu naabri korrale kutsuks ja, kui waja, karistaks teda loomapiinamise eest.

SUWEAED

Wäiketuru tn. nr. 8

Pühapäewal, 18. s. k. p, suurejooneline

kontsert-piduôhtu

segaeeskavaga Wiljandi Wabatahtliku Tuletõrje Ühingu orkestri 25. a. juubeli puhul. Kaastegewad — puhkpillide orkester ja salongorkester, solistid, tantsutrupid „Ugala" koosseisust jne. Samas korraldatakse loterii-ablegri rohkearwuliste wõitudega jne. Lõpuks tants

Algus kell 6 p l. Pääse 25 senti

Õppetöö algab 1. nowembril s. a.

1) **Kehtna kõrgema kodumajanduse-kooli**
kodumajanduse-aiatöö ja käsitöö-kudumise osakondades, keskkooli lõpetajatele.

2) **Kehtna kodumajanduse-keskkoolis**
6-kl. algkooli lõpetajatele.

3) **Kodumajanduse-eriklassis**
keskkooli lõpetajatele.

Soowiawaldused saata 1. aug. s. a. koolijuhatajale, Keawa kaudu, kes ka lähemaid teateid annab.

A. Arak, koolijuhataja.

Ostame

kõrgema päewahinnaga piiramata arwul

rukkid

A-S. C. F. Leihberg

Wiljandis, Tallinna tän. 45, tel. 304

Iga elegantne daam ja härra lasewad oma juukseid lõigata ainult

L. Maaki juukselõikamise- ja habemeajamisetöötoas

Lossi tän. nr. 37 (Lastepargi kõrwal)

Soowitan suures walikus

potililli, lõikeõisi ja lillekorwe

leerilastele ja jaanipäewaks. Hinnad odawad.

Lilleäri Lossi tän. 23 wastu Esto-Muusikat

Aiaäri Pikk tän. 14 Aug. Asu.

Jaani kirik

18. juunil kell ½10 homm. noorerahwa õnnistamise jumalateenistus armulauaga ja laululehtedega.

Wiljandi turg

Lihaturg

Sealiha, seawiist	50—57	s.kg
Eluswasikad	400—850	s.tk.
Eluslambad	450—1200	„
Põrsad ü.6 n.	600—1300	„
Põrsad a.6 n.	400—650	„
Kanad, elusad	70—100	„
Kanad, tapetud	—	„
Haned, elusad	375—425	„
Haned, tapetud	—	„
Pardid, elusad	200—225	„
Pardid, tapetud	—	„

Karnides

Seapekk, wärske	70—75	s.kg
Seapekk, soolatud	75—80	„
Sealiha	60—65	„
Sea pää ja jalad	30—35	„
Suitsuliha	85—100	„
Suitsupekk	100—120	„
Loomal.-praeks	45—50	„
Loomaliha, supiks	30—35	„
Wasikaliha	20—35	„
Lambaliha	40—50	„
Hakkliha	40—50	„

Kulaturg

Sudakad	40—45	s.kg
Haugid	20—25	„
Latikad	15—20	„
Ahwenad	12—16	„
Kutsud	15—18	„
Kograd	30—35	„
Suitsu angerjad	140—150	„
Suitsu kalad	30—50	„
Mätk. supikalad	5—8	„
Kiisad	4—7	„
Soolaräimed	10—15	„
Wärsked tindid	—	„
Wärsked räimed	4—5	„
Suitsutindid 10 tk.	3—5	
Suitsuräimed 10 tk.	2—4	
Soolaheeringad	25—30	s.kg
Suitsuheeringad	8—12	s.tk.
Sutid	10—12	s.p.

Wili ja wiljasaadused

Odrad	7—8	s.kt.
Kaerad	6—7	„
Hernes	15—18	„
Kruubid	24—25	s.kg
Tangud	20—22	„
Kamajahu	28—30	„
Nisujahu	32—40	„
Odrajahu	18—22	„

Aia- ja juurwili

Kartulad, finised	130—140	s.kt.
Kartulad, walg.	110—120	„
Kartulad, roosad	90—100	„
Kartulad	5—6	s.kt.
Pohlakad	—	„
Kuremarjad	18—22	„
Sibulad	20—25	„
Hapukapsad	6—8	„
Lillekapsad	—	s.p.
Kapsad	—	„
Tomatid	25—35	s.kt.
Kaalikad	3—5	„
Peedid	1—2	„
Hapukurgid	1—3	„
Wärsked kurgid	10—30	„
Suptijuured	3—5	s.kp
Porgandid	5—7	„
Redised	5—6	„
Salatid	4—5	„
Mesi	90—100	s.kg

Piim ja piimasaadused

Rõõsktiim	4—5	s.kt.
Hapuptiim	3—4	„
Kohuptiim	10—18	„
Wõi	85—100	s.kg
Juust	70—80	„
Kanamunad	4—5	s.p.

Heinaturg

Ristikhein	4—5	s.kg
Aasahein	4—5	„
Soohein	2—3	„
Põllupõhk	2—3	„

Vastutav toimetaja H. Jürisson.

Sakalamaa ainuke TRÜKIKODA

mis suudab edukalt wõistelda töö hääduse suhtes teiste paremate trükikodadega ja sääljuures wõimaldab soodsaid hindu ja maksutingimusi, — on

SAKALA TRÜKIKODA

Wiljandis, Lossi tn. 22, telef. 231
Postkast 32

Holstre Haridusseltsi loteriil langesid

wõidud

järgmistele piletitele: nr. 170, 293, 301, 311, 320, 334, 349, 424, 496, 516, 575, 589, 642, 723, 737, 759, 877, 936, 954 ja 965.

Tunnid

alg- ja keskkooli õppeainetes nõrkadele ja iseõppijaile. Wene ja ladina keel. raamatupid., kauband korresp. ja rehkendus.
Jakobsoni tän. nr. 18.

Raamatupidamist

tahetordse tiaalta ja ameerika süsteemi ning saksa ja tugiti-prantsuse süsteemi järele, kaubandusrehkendust, kirjawahetust, kiirkirja ja masinakirja õpetan kiirelt ja põhjalikult igale soowijale eraldi ja gruppides.
End. kaubandusk. inspektor

Arthur Lieberg,

Wiljandi: Kiwi tän. 6, üle Uueturu platsi.
Rõnne: Männiku tee 22.

End. õpilastest on kohtadel: mitmed pangadirektorid, pääraamatupidaj. pankades, suurtes kaubandusliikides ja tööstusliik. ettewõtetes kassapidajad, korrespondendid jne. mitmed ametnikud omawalitsustes ja ühisteg. asutistes.

Tarwis

teenijat

koduse talituse päele.
Tulla Ilmariste tän. nr. 7.

Weoauto

igasugusteks wedudeks ja wäljasõitudeks saada. Küsida autode seisukohalt wene kiriku juurest auto nr. V-109 autojuhilt. Tel. 250.
E. Madisson.

Tarwis

palgimedajaid

Teatada adw. Putnik'ule Wiljandis.

Tarwis wanemat

majateenijat

Aadress selle lehe talit.

Wajan teenijat,

lapsehoidjat

Läbiräägt. laup. k. 8—10.
Aadress selle lehe talit.

Rätsep H. Küiler

Wiljandis, Köhleri pst. 4.

Kritisajal on iga kroon kallis! 3—4 kr. hoiate kokku, kui lasete endale riideid õmmelda rätsep Herman Küileri juures, kes elab nüüd oma majas Köhleri pst. 4, mte wanginaja juures.

Wajatakse

teenijat

maale wäikesemasse perekonda. Kaupa tehakse teisipäewal, 20. juunil s. a. „Põllumeeste Kodus" tuba 6, kella 13—15

Paistu

leeripäewaks sõidab autobus alandatud sõiduhinnaga Wiljandist autobustejaamast

kell 10.00

Liinipidaja.

Potseppadele

plekkwitsu

müüb odawa hinnaga

Sakala Trükikoda

Wiljandi, Lossi tän. 22

Korterid,

3- ja 5-toaline ning toiduainetekauplus üürile anda.
Lossi tän. nr 9.

2 ametiskäijat daami soowiwad kahte möbleeritud

tuba,

soowitaw uues linnas.
Teatada selle lehe talit.

Kahetoaline

korter

odawasti saada. Küsida Tallinna tän. 13, poest.

Hästi sisetõõtatud toiduainetekauplusе

ruumid

mis kohased ka pagariäriks kohe wälja üürida
Jakobsoni tän. nr. 50.

Uueslinnas, kreposteeritud krundil odawasti müüa

wäike maja

Lina tän. nr. 10. Omanik.

Müüa

asundusetalu

Wiljandist 8½ km, maantee ääres järwekaldal. Küsida Sürgawere Wõistres, Wingissaarelt.

Esmaspäewal, 26. juunil 1933. a. kell 10 homm. Wastemõisa „Sandral"

heinamaade wäljapakkumine

Heina antakse teha pooleks kui ka raha eest, kusjuures osa hinda wõib tasuda hiljem

Sander.

Nutuliselt odawa hinnaga müüa wäike

asundusetalu

uue ehitusega. Kaupa teeb kohapääl omanik Kabala w. Willewere k. Kollisaares.
J. Harjakson.

Wäiksem maja

südalinnas, ilusa krundiga soodsail maksutingimustel müüa Teateid saab Uueweski tee 14

Sisu walla Uue-Torimu talus müüa

taimi

odawa hinnaga. M. Pori.

Kapsa-, kaali-, peedi-, loomakaali- ja loomapeedi-

taimi

odawalt saada Tartu tn. 38 A. Maiste ataft.

Soowin osta

õmblusmasinat

Teated saata selle lehe talit. „Õmblusmasin" all.

Odawasti müüa

mootorratas

firma „Wanderer" 4 HP
Kungla tän. 7, krt 1.

Müüa jalaga

õmblusmasin

(„Singer") hind 70 krooni ja koorelahutaja
Wabriali tän. 18, Lilenthal

Müüa

õige wähe pruugitud naisterahwa-jalgratas ja fotoaparaat Uueweski tee nr. 14.

Wõidu-Kuude Jahi- ja Kalanduse Seltsile renditud maadel ja weekogudel

on keelatud jahipidamine

ja Nuia (Tänassilma) jões

kala- ja wähjapüük

alates Uusna mõisa maadest (Lusti sillast) kuni Lasstwälja ja Ripsi taludeni. Juhatus.

Karksi-Nuias

wõtab „Sakala" tellimisi ja kuulutusi wastu ning müüb üksiknumbreid

kaupmees A. Karro

W.-Kariste

„Undimaal" wõtab „Sakala" tellimisi wastu postitalu juhataja

härra Parul

15. maist 1933. a. maksmapandud

Suwine sõiduplaan

kõikide laia- ja kitsarõõpaliste raudteede, autobuse-, laewasõidu- ja õhusõidu-liinide kohta

Hind 15 senti

müügil „Sakala" talituses

Wiljandis, Lossi tän. nr. 22.

Pidukuulutusi

ühes pääsetähtedega ja kawadega tehakse

Sakala Trükikojas

Wiljandis, Lossi tän. 22, tel. 231

Raadio

Laupäeval, 17. juunil

Tallinn. (298,8 m, 1004 khz., 20 kv.) 18 heliplaate ja reklaami. — 18.15 välismaisi päevauudiseid. 18.30 heliplaate. — 19.15 kodumaisi päevauudiseid. 19.30 nädala välispolitiline ringvaade. — 20 ülekanne Tartust. — 20.05 kontsert. Juh. A. Krull. Orkester: Siede, marss-intermetso „Lillede korso". Klose, valss „Signorita tantsib". Gillet, Pizzicato. Fanchetti, Pizzicato arabesk. Thomas, avam. „Raymond". Viiulisoolosid — Artur Saat. Orkester: Juel-Frederiksen, Balletitsseen. Kalman, potp. op. „Silva". Bendix, Dervišide tants. Jessel, Gavott. Teike, marss „Vanad sõbrad". — 21.15 vana tantsumuusikat heliplaatidelt. — 22 moodsat tantsumuusikat.

Tartu. (579 m, 527 khz., 0,5 kv.) 18 heliplaate ja reklaami. — 18.15 ülekanne Tallinnast. — 20 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Lahti ja Helsingi. 12.05 helipl. — 18 helipl. — 19.15 kõne. — 19.40 harmoonika. 20.20 konts. — 21.45 päevauudiseid. — 22.15 muus. ülek. restoranist.

Stokholm ja Motala. 17 ajav. muus. orelil. — 18.15 helipl. — 19.10 vana tantsumuusikat. — 20.30 kirikukoori konts. — 22.15 ajav. muus. — 23 moods. tantsumuus.

Oslo. 21 konts. — 23.15 fantaasiaid.

Kallundborg. 20.30 koorikonts. — 22 ork. konts. 23.45 moods. tantsumuus.

Riia ja Madona. 7.30 helipl. — 18 Läti laulupeo ülekanne: 260 koori 12.000 lauljaga. — 22.05 vaimul. konts. — 23 tantsumuus.

Kaunas. 23.20 kontsert.

Varssav ja Katovice. 13.05 ja 13.35 helipl. — 15.15, 16.15 ja 16.35 helipl. 17.30 rahvakonts. — 18.15 helipl. — 19.35 kommermuus. — 21 kerget muus. 22.30 Chopini helit. konts. 23 tantsumuus.

Heilsberg ja Königsberg. 9 konts. — 20 popul. anekdoote Fr. Suurest. — 21.20 kirju õhtu. — 23 teat. ja kuni 1 tantsumuusikat.

Königswusterhausen. 7.15 koraal, konts. — 11.10 Fr. Blunck jutustab oma muinasjutte. — 15 helipl. — 16 lastetund. — 16.45 H. Busse jutte. — 17 konts. — 18.35 H. Hoferi keelpill.-kvart. — 19.05 üliõpil. laule. — 20 v. Heilsberg. — 21 moods. saksa tantsumuus. — 21.45 lõbus. ettekandeid. — 24 öömuusikat.

Breslau ja Gleivitz. 19.30 muus. — 20 v. Heilsberg. — 21 laulumäng „Liselott" — 23.30 tantsumuus.

Langenberg. 20 v. Heilsberg. — 21.05 konts. ülek. Viinist. — 21.45 kirju õhtu.

Stuttgart (Mühlacker). 20 v. Heilsberg. — 21.10 lõbusaid ülek. Berliinist. — 23 öömuus.

Leipzig. 19.30 muusikat harfil. — 20 v. Heilsberg. 21.30 lõbus õhtu. — 23.05 teateid ja kuni 1 öömuus.

Praha. 20.10 ork. konts. 23.15 konts.

Beromünster. 20 Zürichi kellamäng. — 20.20 helipl. 21.30 konts. — 23.10 öömuusikat.

Viin. 21 kaitsev. orkestri konts. — 23 tantsumuus.

Budapest. 19.40 jazzmuusikat. — 22.05 ooperiork. konts.

Bukarest. 20.20 helipl. 21 šrammelkvart. — 21.45 ork. — 23 ajav. muus.

Milano. 21.45 katk. itaalia oopereist.

Pariis. 20.20 ajav. muus. 21 ja 22 laule.

London ja Daventry. 20.30 harfi kvint. — 22.45 puhkp. konts. — 23.45 tantsumuus.

Leningrad. 7.15 helipl. — 9 linnaork. konts. — 9.30 konts. õpilasile. — 15 kontsert lastele. — 17.30 külaork. konts. — 19.30 külaork. konts. — 20.30 linnaork. konts. — 2 öine saade.

Pühapäeval, 18. juunil.

Tallinn (298,8 m, 20 Kv) 9.55 Jumalateenistus Pühavaimu kirikust. — 12.30 Põllumajanduslik kõne. — 13 põllumajandusl. teateid. — 13.10 Lõunane konts. Orkester: Schmeling, Norra jäägrite marss. Lincke, avamäng „Printsess Resine". Lincke, valss „La gran via" Rust, Tõstekaevul. Czibulka, Stephanie-gavott. Fetras, potp. „Operettide revüü". Vollstadt, marss „Tuline veri". — 18.30 reklaami ja helipl. — 18.45 päevauudiseid. — 19 heliplaate. — 19.30 J. Libe: Uuesti avastatud Eesti rahva ajalugu. — 20 ülekanne Tartust. — 20.05 kontsert. Orkestri ettekanel mõõdunud nädala kaunimaid palu. Vahepääl soololaule — B. Hansen ja tšellosoolosid A. Karjus. — 21.30 vana tantsumuusikat helipl. — 22.15 moods. tantsumuusikat.

Tartu (579 m, 0,5 kv). 10 Jumalateenistus Peetri kirikust. — 12.30 ülekanne Tallinnast. — 18.30 heliplaate ja reklaami. — 18.45 ülek. Tallinnast. — 20 ilmateade ja ajanäit. õiendus. 20.05 ülek. Tallinnast.

Esmaspäeval, 19. juunil.

Tallinn (298,8 m, 20 Kv) 18 heliplaate ja reklaami. 18.15 välismaisi päevauud. 18.30 helipl. — 19.15 kodumaisi päevauud. — 19.30 rkl. A. Oinas: Reisimuljeid tänapäeva Itaaliast. — 20 ülek. Tartust. — 20.05 mandolinistide kvintett. Auber, avam. oop. „Portici tumm". Merikanto, Aeglane valss. Oginski, Polonees, Potp. mustlasromansest. 20.35 lugemistund. — 21.05 kontsert heliplaatidelt.

Tartu (579 m, 0,5 kv). 18 heliplaate ja reklaami. 18.15 ülek. Tallinnast. — 20 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. — 20.05 ülekanne Tallinnast.

Trükitud SAKALA TRÜKIKOJAS, Wiljandis

Väljaandja SAKALA KIRJASTUSÜHING.